

Obsada personalna Informacji Wojskowej Śląskiego Okręgu Wojskowego 1945-1956

Organizacja, funkcjonowanie i kadry Śląskiego Okręgu Wojskowego tworzą interesujący obszar poznawczy dla badawczy dziejów najnowszych. Ze względu na wielkość i znaczenie dla systemu militarnego państwa jego dzieje stanowią istotny element powojennej historii Polski¹. Jednym z wielu stosunkowo mało znanych zagadnień w sześćdziesięcioletniej tradycji okręgu jest działalność Informacji Wojskowej, w tym wątki związane z jej obsadą personalną. W latach 1945–1956 w rozbudowanych i często modyfikowanych strukturach Informacji Wojskowej we Wrocławiu pracowało łącznie blisko tysiąc oficerów, podoficerów, szeregowych i pracowników cywilnych. Liczebność tej struktury wahała się od sześćdziesięciu pięciu (w 1945 r.) do stu czternastu (w 1956 r.) osób. Kilkaset osób pracowało ponadto na etatach w podległych Wydziałowi Informacji OW IV jednostkach terenowych, m.in.: 7., 10., 11., 13. DP, 1. Korpusie Panc., 3. Brygadzie Panc., oraz oddziałach ochrony pogranicza w Kłodzku, Lubaniu i Pszczynie².

W artykule przedstawiono obsadę personalną Informacji Wojskowej we Wrocławiu, z pominięciem kadr terenowych jednostek. Podstawę źródłową stanowią listy płac Informacji Wojskowej Śląskiego Okręgu Wojskowego za lata 1945–1956³.

¹ Zob. m.in.: *Śląski Okręg Wojskowy*, red. R. Majewski, Wrocław 1988; A. Rejowski, *Aparat polityczny Śląskiego Okręgu Wojskowego w latach 1945–1956*, Wrocław 1989; *Dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego w latach 1945–1995*, praca zbiorowa, Wrocław 1995; *50-lecie Śląskiego Okręgu Wojskowego. 50-lecie zakończenia II wojny światowej 1945–1995. Materiały z sympozjum popularnonaukowego*, Wrocław 1995; M. Szczurowski, *Dowódcy Wojska Polskiego na froncie wschodnim 1943–1945. Słownik biograficzny*, Pruszków 1996; *Oficerowie wojsk pancernych i zmechanizowanych Śląskiego Okręgu Wojskowego w latach 1945–1961*, red. E. Kusiak, Wrocław 1999; P. Piotrowski, *Śląski Okręg Wojskowy. Przekształcenia organizacyjne 1945–1956*, Warszawa 2003; *Barwy służby. Śląski Okręg Wojskowy we wspomnieniach*, red. Z. Barszczewski, L. Lewandowski, R. Majewski, J. Mielniczuk, Z. Rozbicki, Wrocław 2005; *Śląski Okręg Wojskowy słowem i obrazem zapisany*, red. S. Koziara, K. Łaski, Wrocław 2005.

² W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji WP na terenie Śląskiego Okręgu Wojskowego w latach 1945–1948*, „Poglądy i doświadczenia”. Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Zmechanizowanych. [Wrocław] 1991, nr 3–4, s. 76.

³ Nieskuteczne okazały się próby nakłonienia do współpracy byłych oficerów i maszynistek: Stefana Bieleckiego, Janiny Dębińskiej, Fryderyki Uracz i Jana Wojdy. Szczególnie cenne mogły okazać się wspomnienia Fryderyki Uracz, zatrudnionej w Informacji we Wrocławiu od jej powstania aż do rozwiązania w 1957 r.

Podstawy organizacyjne struktur Informacji Wojskowej Śląskiego Okręgu Wojskowego⁴ związane były z dwoma rozkazami Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego (NDWP) z 11 kwietnia i 26 września 1945 r. Pierwszy z nich, rozkaz NDWP 85/org., ustanawiał wydziały informacji przy dowództwach okręgów wojskowych (DOW) zorganizowane według etatu D-1/19; DOW nr I (Warszawa), nr II (Pomorze), nr III (Poznań), nr IV (Śląsk), nr V (Kraków), nr VI (Łódź) i nr VII (Lublin)⁵. Rozkaz NDWP 0269/org. z 26 września 1945 r. polecał z kolei przeorganizowanie okręgowych wydziałów Informacji Wojskowej na etat Z-8/20, zmieniając przy tym ich nazwę na wydziały informacyjne okręgów wojskowych⁶.

W tym czasie, zgodnie z rozkazem nr 0208/org. z 22 sierpnia 1945 r., rozformowano 1. i 2. Armię WP, przekształcając ich dowództwa w sztaby okręgów wojskowych. W ten sposób na bazie dowództwa 1. Armii WP powstał sztab Okręgu Wojskowego nr IV (Śląsk) z siedzibą w Katowicach, przeniesiony w marcu 1946 r. do Wrocławia⁷. Wydział Informacji Okręgu Wojskowego „Śląsk”, przemianowany w listopadzie tego roku na Wydział Informacji Okręgu Wojskowego nr IV, powstał 17 września 1945 r.⁸ W ostatnim kwartale 1945 r. w jego skład wchodziło trzynaście jednostek organizacyjnych⁹, w tym kierownictwo, sekcje operacyjne oraz jednostki pomocnicze:

- Kierownictwo;
- Sekcja I (kontrwywiadowcza ochrona sztabu ŚOW i jednostek zabezpieczających jego działalność);
- Sekcja II (działalność kontrolno-instruktorska, pomoc podległym oddziałom i sekcjom informacji, poszukiwanie i zwalczanie agentury przeciwnika);
- Sekcja III (kierowanie całokształtem pracy kontrwywiadowczej w organach informacji okręgu wojskowego);
- Sekcja IV (praca śledcza w związkach taktycznych, jednostkach wojskowych i instytucjach okręgu wojskowego);
- Sekcja V (zewnętrzna obserwacja osób pozostających w aktywnym zainteresowaniu operacyjnym organów informacji okręgu, rewizje i tajne aresztowania);
- Sekretariat (praca bieżąca na rzecz kierownictwa wydziału, przepisywanie dokumentów operacyjnych, prowadzenie i opracowywanie korespondencji);

⁴ Szerzej o organizacji, kadrach i funkcjonowaniu Wydziału Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego zob.: Z. Pałski, *Informacja Wojskowa w latach 1943–1957. Kontrwywiad wojskowy czy policja polityczna*, Warszawa, 2001; *idem*, *Kadry organów Informacji Wojska Polskiego*, „Przegląd Historyczny” 1993, t. LXXXIV, z. 4; W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*; *idem*, *Powstanie i działalność organów Informacji Wojska Polskiego w latach 1943–1948. Kontrwywiad Wojskowy*, Warszawa 1994.

⁵ Z. Pałski, *Informacja Wojskowa...*, s. 29.

⁶ *Ibidem*.

⁷ W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*, s. 72; R. Majewski, *Zarys historii Śląskiego Okręgu Wojskowego [w:] Barwy służby...*, s. 14. Kopia rozkazu organizacyjnego nr 0208/org. z 22 sierpnia 1945 r. powołującego Okręg Wojskowy „Śląsk” [w:] *Barwy służby...*, s. 362–365.

⁸ W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*, s. 73.

⁹ *Ibidem*.

- Grupa personalna (prowadzenie akt i dokumentów personalnych wszystkich żołnierzy zawodowych organów informacji);
- Grupa szyfrowa (prowadzenie korespondencji niejawnej, kontrola podległych oficerów informacji w zakresie tajemnicy wojskowej);
- Grupa ewidencji operacyjnej (prowadzenie bieżącej ewidencji i statystyki operacyjnej, aktualizowanie i uzupełnianie następujących kartotek aresztowanych, sieci agenturalno-informacyjnej, teczek spraw operacyjnych i archiwalia);
- Grupa finansowa (całość pracy związanej z finansami wydziału);
- Komenda Ochrony (fizyczna ochrona pomieszczeń wydziału i garaży, organizacja systemu przepustowego i bieżąca działalność w tym zakresie);
- Areszt (przetrzymywanie osób czasowo aresztowanych przez WI)¹⁰.

W Wydziale Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego w 1945 r., podobnie jak w innych jednostkach Informacji Wojskowej, kierownicze stanowiska zajmowali oficerowie sowieccy oddelegowani do Polski z kontrwywiadu Armii Czerwonej „Smiersza”¹¹. Towarzyszyła im początkowo bardzo nieliczna grupa oficerów polskich zajmujących podrzędne stanowiska. W takiej sytuacji za naturalne należy uznać sporządzanie dokumentacji wydziału w latach 1945–1946 prawie wyłącznie w języku rosyjskim.

Wydział Informacji OW „Śląsk”/OW nr IV, zaliczony do wydziałów informacji I kategorii, zatrudnił 63 osoby (w tym 45 oficerów)¹². Pierwszym jego szefem był oficer sowiecki płk Franc Bycan, mający do dyspozycji innego oficera sowieckiego pplk. Iwana Judina, który w tym samym czasie według niektórych źródeł był szefem Wydziału Informacji OW nr VII w Lublinie¹³. Jak wynika z dokumentacji płacowej wydziału, w październiku 1945 r. drugim obok Judina zastępcą był mjr Anton Bieziemski. Poza samym kierownictwem delegowani do Polski obywatele ZSRS kierowali także wszystkimi sekcjami merytorycznymi; Sekcją I – kpt. Jakow (Jakub) Portiakow; II – kpt. Aleksandr (Aleksander) Andruszewicz; III – mjr Aleksiej Mielnikow; IV – mjr Siergiej Malkowski i V – mjr Michaił Wasilenko. Oficerowie sowieccy kierowali również Sekretariatem – kpt. Elizar Pridworow i Komendą Ochrony – por. G. Marguniew¹⁴.

Od powstania Informacji Wojskowej ŚOW wszystkie zatrudnione tam osoby – wojskowe i cywilne – wykazywane były na liście płac. Wyjątkiem były osoby zatrudnione na etatach niejawnych Sekcji V (obserwacja, rewizje i tajne aresztowania), których nie umieszczano w dokumentacji albo wykazywano je na odrębnej liście bez określenia przydziału służbowego. W 1945 r. nie wykazano np. w ten sposób ośmiu oficerów. W październiku, listopadzie i grudniu 1945 r. nie odnotowano także przydziału służbowego kilkunastu

¹⁰ *Ibidem*, s. 73–75.

¹¹ *Ibidem*, s. 77.

¹² Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 29.

¹³ *Idem*, *Kadry organów...*, s. 485.

¹⁴ W dokumentacji płacowej OZI IV często przy nazwisku stawiano tylko inicjał imienia. Niekiedy zapisywano tylko nazwisko. Brak alternatywnych źródeł nie pozwolił w wielu przypadkach na uzupełnienie niepełnych danych osobowych również w niniejszym artykule.

oficerów i podoficerów. Jak się wydaje, byli to pracownicy grup: personalnej, finansowej, szyfrowej oraz ewidencji operacyjnej.

Lista płac Wydziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV za 1945 r. zawiera również dane o Wydziale Cenzury Okręgu Wojskowego „Śląsk” nr 190, kierowanym przez mjr Krystynę Węglowską, oraz wykazy żołnierzy samodzielnej kompanii, zajmujących się głównie obsługą samochodową, służbą wartowniczą i konwojową – niektórzy podoficerowie i szeregowcy tej kompanii w listopadzie i grudniu 1945 r. awansowali na stanowiska pomocników oficerów i oficerów Informacji.

Obsada personalna¹⁵ Wydziału Informacji Okręgu Wojskowego „Śląsk”/ Wydziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV¹⁶ od października do grudnia 1945 r.¹⁷

Kierownictwo:

Bycan Franc	plk	szeft wydziału (X–XII 1945)
Judin Iwan	pplk	zastępca szefa wydziału (IX–XII 1945)
Bieziemski Anton	mjr	zastępca szefa wydziału (X 1945)

Sekretariat:

Mironow Michaił	kpt.	kierownik Sekretariatu (XI 1945)
Borkowska Halina	st. sierż.	pomocnik oficera
Lewicki Stanisław	kpt.	oficer
Murzienko Eugenia (Jewgienia)	chor.,	zastępca oficera
Pridworow Elizar	kpt.	oficer
Silantiew Aleksandr	por.	zastępca oficera
Stupnikowa Lidia	chor.	pomocnik oficera

Sekcja I:

Portiakow Jakow (Jakub)	kpt.	kierownik sekcji (X–XII 1945)
Jeroszenkow Anatol	kpt.	zastępca kierownika sekcji (X–XII 1945)
Gliński Wasilij	kpt.	oficer
Golonko Mieczysław	st. sierż.	zastępca oficera
Moczalkin Piotr	por.	oficer
Winogrodzki Borys	chor.	oficer

¹⁵ W poszczególnych jednostkach organizacyjnych w ramach Informacji Wojskowej ŚOW w latach 1945–1956 odnotowano wszystkich oficerów i podoficerów służących w nim w danym roku. Sytuacja taka powoduje, że ich liczba jest wyższa od rzeczywistej liczby etatów. Precyzyjne dane o liczbie etatów i ich zmianach w kolejnych latach przedstawili Z. Palski i W. Tkaczew (Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*; W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*).

¹⁶ W latach 1945–1953 obok rzymskiej numeracji okręgu często stosowano także oznaczenie arabskie, np. Okręg Wojskowy nr 4.

¹⁷ Prawdopodobnie wielu oficerów zajmowało stanowiska w Wydziale Informacji Okręgu Wojskowego „Śląsk” już we wrześniu 1945 r. (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie [dalej: AIPN], 834/213 [CAW, 1780/90/225], Lista płac Wydziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV za rok 1945; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956).

Sekcja II:

Andruszewicz Aleksandr (Aleksander)	kpt.	kierownik sekcji (X–XII 1945)
Konoplin Iwan (Jan)	mjr	zastępca kierownika sekcji (X–XII 1945)
Gajdzik Eugeniusz	ppor.	zastępca oficera
Girle Zygmunt	sierż.	tłumacz
Gagajzel Roman	por.	zastępca oficera
Lewicki Stanisław	por.	oficer
Waškiewicz Karol	kpt.	oficer

Sekcja III:

Mielnikow Aleksiej	mjr	kierownik sekcji (X–XII 1945)
Pieriebienow Iwan	mjr	zastępca kierownika sekcji (X–XII 1945)
Gagajzel Roman	kpt.	oficer
Iwanow Elisiej	kpt.	oficer
Jermakow Jakow	kpt.	oficer
Leszczyńska Teresa	chor.	tłumacz
Rossadnikow Sergiej	kpt.	oficer
Wiertaszew Ilia	kpt.	oficer

Sekcja IV:

Malkowski Siergiej	mjr	kierownik sekcji (X–XII 1945)
Marczenko Iwan (Aleksy)	kpt.	zastępca kierownika sekcji (X–XII 1945)
Borczyk Zdzisław	chor.	oficer śledczy
Bugajer Noe	ppor.	zastępca oficera
Gajdzik Eugeniusz	strz.	oficer śledczy
Jermakow Jakow	kpt.	starszy oficer śledczy
Radziecki Aleksiej	kpt.	oficer śledczy
Szenskrimer Irena	chor.	tłumacz
Węgliński Mieczysław	strz.	oficer śledczy

Sekcja V:

Wasilenko Michaił	mjr	kierownik sekcji (X–XI 1945)
Wwiedeński Wasilij (Aleksy)	kpt.	kierownik sekcji (XII 1945)
Gagajzel Roman	por.	zastępca oficera
Krupski Władysław	ppor.	oficer
Kuzniecowa Nadieżda	chor.	pomocnik oficera
Owczarow Nikołaj	kpt.	oficer
Pridworow Elizar	kpt.	oficer
Radziecki Aleksiej (Aleksy)	kpt.	oficer
Rudnicki Bolesław	sierż.	buchalter
Silantiew Aleksandr	por.	oficer
Waškiewicz Karol	kpt.	zastępca oficera

Struktury

Węgliński Mieczysław	st. sierż.	zastępca oficera
Wiertaszew Ilia	kpt.	oficer
Komenda Ochrony:		
Marguniew G.	por.	komendant (X–XII 1945)
Kabiuk Anatol	ppor.	dowódca plutonu ochrony (X–XI 1945)
Mażulin E.	chor.	dowódca plutonu ochrony (XII 1945)
Paraskiewicz Semen	ppor.	szeft garażu (X 1945)
Szelechow Jewgienij	ppor.	szeft garażu (XI–XII 1945)
Kuciel Stanisław	sierż.	kwaterymistrz (X–XII 1945)
Grupa finansowa:		
Rudnicki Bolesław	sierż.	starszy buchalter (X–XII 1945)
Areszt:		
Skoreńki Władysław	sierż.	szeft aresztu (X 1945)
Biernacki M.	sierż.	szeft aresztu (XI 1945)
Kabiuk Anatol	ppor.	szeft aresztu (XII 1945)
Cibor Antoni	kpr.	nadzorca
Skoreńki Władysław	kpr.	nadzorca
Oficerowie i podoficerowie bez przydziału służbowego:		
Binderman Mateusz	chor.	zastępca oficera
Budzin Waclaw	ppor.	zastępca oficera
Chismatulın U.	mjr	brak danych o stanowisku
Cybiuk N.	chor.	brak danych o stanowisku
Docenko Nina	chor.	pomocnik oficera
Kankiewicz Maria	st. sierż.	zastępca oficera
Kubicki Tadeusz	chor.	zastępca oficera
Kuczarski W.	chor.	zastępca oficera
Kwapisz Władysław	chor.	zastępca oficera
Lipa Franciszka	por.	zastępca oficera
Pietrowski Piotr	kpt.	oficer
Riedkin Piotr	por./kpt.	oficer
Szutow Siergiej	kpt.	brak danych o stanowisku
Śliwiński Zygmunt	chor.	pomocnik oficera
Ulianow Jefim	kpt.	oficer
Wiesztort I.	sierż.	brak danych o stanowisku
Zawidowa W.	por.	felczer
Obsadę personalną Informacji Wojskowej we Wrocławiu stanowiły również maszynistki i pisarze oraz osoby zatrudnione w charakterze pracowników kontraktowych, a także podoficerowie i młodszy oficerowie zawodowi:		
Borziukowa Antonina		starsza maszynistka
Francuz Emilia		maszynistka

Kuzniecowa Nadieżda	chor.	starsza maszynistka
Murzienko Eugenia (Jewgienia)	chor	maszynistka
Stupnikowa Lidia	chor.	maszynistka
Uracz Fryderyka		starsza maszynistka
Zuzo Władysław	kpr.	pisarz

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Afanasjew I., Aksinow F., Alieksiejew F., Ambrożewicz Stefan, Badecki S., Bajer S., Bakłażec Józef, Berbeć Edmund, Bernacki E., Bernatowicz P., Borgan I., Bunak S., Car T., Chomiccki Michał, Chomiccki Piotr, Chorotyński G., Cibor Antoni, Czeladka Michał, Czuba Stanisław, Czuby Stanisław, Deblík Piotr, Dej I., Demidowicz, Domaradzki G., Duszyński F., Duszyński F., Dybliuk P., Dziembaj W., Fedorowski, Galicki Sebastian, Gaunowski M., Gelowski W., Gerba W., Giełowski W., Gire Zygmunt, Golienka, Gołębiewski W., Gołubowski Bronisław, Gołumbiewski Włodzimierz, Górski G., Górski Józef, Górski Waclaw, Gral Michał, Griebieniew P., Gromadki, Grzybowski Z., Gulewicz I., Gutowski Kleofas, Guzowski A., Ilnicki G., Ilnicki Tomasz, Iwanczik L., Iwańczuk P., Iwaszko Michał, Janisiu S., Jednoral M., Jermak W., Karaban I., Kiryłow Jan, Kołodziej Stanisław, Borotyński Grzegorz, Kotwicki Cezar, Kowalewski Czesław, Kowalski Marian, Koziół Anna, Kozłowski P., Krasowski Z., Kric W., Kucel S., Kuczevska M., Kulon W., Kupicz P., Laszewski W., Leontiew L., Lesiński M., Leszczyński M., Linkowski G., Lulewicz I., Lutostański Gienadij, Łagowski Jan, Łajkowski Konstanty, Majnard Konstanty, Marzec Waclaw, Marża, Matusiewicz Sidor, Miedwediew W., Młynarski F., Mofiejko E., Niemirow P., Obuch-Woszczatyński Franciszek, Ogarek W., Ogonowski Wojciech, Olszewski P., Oriel Wasilij, Ozinkowski A., Pacanowski Michał, Pankiewicz E., Pałowski Czesław, Peszyński S., Prisiażny (Przysiężny?) Ludwik, Rogowski, Romanowski, Rusak Leonard, Sadowski Jan, Sarnicki Paweł, Siedlecki Dominik, Simanowska Maria, Siwadłowski T., Smyk F., Smyk I., Smyk W., Sokołowa J., Szatkowski, Szcześniak Adolf, Szcetincew Anatol, Szelichow E., Szpaczek A., Świącicka Antonina, Świącicka Helena, Świącicka Maria, Taliukin S., Tietierin Józef, Tokarew Dymitr, Tomko S., Tyszkiewicz Julian, Wesołowski, Wieszcort I., Winokurow Wasyl, Władymirow J., Wojnarowski Stanisław, Wojsznis Aleksander, Wójcik I., Zajcew Władysław, Zaleski I.

W grudniu 1945 r. z funkcji zastępcy szefa wydziału odszedł ppłk Iwan Judin. 4 stycznia 1946 r. zastępcą Franca Bycana został reemigrant z Francji ppłk Bolesław Jeleń, który od 1 października 1946 r. zastąpił go na stanowisku szefa wydziału¹⁸. Jego zastępcą został absolwent Wyższej Szkoły NKWD ppłk Stiepan (Stefan) Lewkowicz. Przez cztery pierwsze miesiące roku drugim, obok Jelenia, zastępcą był sprawujący już wcześniej tę funkcję mjr Anton Bieziemski. W ciągu całego roku dochodziło do wielu zmian w obsadzie personalnej. Częstym zjawiskiem było kierowanie doświadczonych oficerów na różne odcinki służby, co powodowało ich występowanie w ciągu roku na etatach dwóch, a nawet trzech różnych sekcji.

¹⁸ Centralne Archiwum Wojskowe [dalej: CAW], 1573/75/110, Akta osobowe Bolesława Jelenia.

W 1946 r. dwukrotnie zmieniono etaty Głównego Zarządu Informacji i podległych mu organów – 1 marca i 31 października¹⁹. Podjęte wówczas decyzje miały istotne znaczenie dla struktury Wydziału Informacji we Wrocławiu. Zgodnie z rozkazem NDWP 057/org. z 30 marca 1946 r. Wydział Informacji OW nr IV miał liczyć 65 osób, w tym 56 wojskowych (40 oficerów, 15 podoficerów i jeden szeregowy). Bez zmian pozostawiono wewnętrzną organizację wydziału oraz zakres kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych. Zmniejszono jednak ich liczebność. Wyjątkiem była Sekcja V z obsadą zwiększoną do 11 osób (w tym 8 pracowników tajnych)²⁰. Na podstawie rozkazu organizacyjnego z października 1946 r. liczbę etatów Wydziału Informacji we Wrocławiu nieznacznie zwiększono – do 68 osób²¹.

Obsługę administracyjną WI spełniał trzyosobowy Sekretariat. We wrześniu 1946 r. po raz pierwszy mianowano jego szefa, którym został mjr Jerzy Culew. W okresie letnim do Sekretariatu przeniesiono Walentynę Lwową, zatrudnioną wcześniej do obsługi biurowej kierownictwa wydziału.

Podobnie jak w innych komórkach organizacyjnych w styczniu 1946 r. istotne zmiany personalne nastąpiły w Sekcji I. Z kierowniczych stanowisk odeszli dwaj oficerowie sowieccy – kierownik i zastępca kierownika: kpt. Jakow Portiakow i kpt. Anatol Jaroszenkow. Ich miejsca zajęli kapitanowie Stanisław Lewicki i Bronisław Kołtowski. Poza tym w sześciuosobowej sekcji nie zaszły istotne zmiany kadrowe.

Znacznie większe ruchy kadrowe zachodziły w Sekcji II. W marcu dotychczasowego kierownika sekcji kpt. Aleksandra Andruszewicza zastąpił przeniesiony z Sekcji I kpt. Jakow Portiakow. Zmieniono też zastępcę kierownika sekcji, mianując na stanowisko opuszczone przez mjr. Iwana Konoplina innego oficera sowieckiego kpt. Piotra Riedkina. Zgodnie z obowiązującym od 1 marca 1946 r.²² nowym etatem Wydziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV znacznie zwiększono liczebność Sekcji II, co wymusiło stworzenie we wrześniu 1946 r. drugiego stanowiska zastępcy kierownika sekcji.

Liczącą pięć do siedmiu osób Sekcją III do końca stycznia dowodził mjr Aleksiej Mielnikow, kierujący sekcją od początku jej powstania we wrześniu 1945 r. Na krótko, w lutym, zastępował go mjr Jakow Portiakow. W marcu zastąpił go kpt. Aleksiej (Aleksy) Radziecki, a funkcję zastępcy Radzieckiego powierzono Edmundowi Czekale²³.

Do maja 1946 r. istniała nieliczna, nieposiadająca kierownictwa Sekcja Personalna.

We wrześniu 1946 r. dokonano zasadniczych zmian w Sekcji IV. Znacznie poszerzono jej skład, włączając w strukturę sekcji funkcjonujących dotąd w odrębnych pionach oficerów finansowych, kwatermistrza, szefa garażu, profosa i dowódcę plutonu ochrony.

¹⁹ Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 29; W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*, s. 78.

²⁰ Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 30.

²¹ *Ibidem*, s. 32.

²² W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*, s. 78.

²³ CAW, 1679/84/99, Akta osobowe Edmunda Czekale.

W styczniu na opuszczone przez mjr. Siergieja Malkowskiego stanowisko kierownika sekcji przyszedł na miesiąc kpt. Aleksiej (Aleksy) Radziecki, którego w marcu zastąpił kpt. Nikołaj Owczarow. Ten pozostał na stanowisku do końca roku, przy czym od marca wypełniał obowiązki bez pomocy zastępcy, którego etat zniesiono w marcu 1946 r.

Do września 1946 r. jako samodzielna jednostka istniała m.in. Komenda Ochrony, włączona następnie do Sekcji IV. Komendantem ochrony był nieznany z imienia st. sierż. I. Wiesztord.

Zmiany dotknęły także istniejącą do lutego 1946 r. Sekcję V. Pod koniec 1946 r. jej pracownicy ponownie pojawili się w dokumentacji placowej. W listopadzie kierownictwo sekcji powierzono ppor. Edwardowi Brańczykowi.

Także w 1946 r. na osobnych listach umieszczono podoficerów i szeregowców samodzielnego plutonu ochrony. Niektórzy z nich, np. Mieczysław Chodała, Zygmunt Drozdowicz, pełnili służbę w areszcie.

Obsada personalna Wydziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV w 1946 r.²⁴

Kierownictwo:

Bycan Franc	płk	szef wydziału (I–VIII 1946)
Jeleń Bolesław	ppłk	szef wydziału (IX–XII 1946)
Bieziemski Anton	mjr	zastępca szef wydziału (I–IV 1946)
Jeleń Bolesław	ppłk	zastępca szefa wydziału (I–IX 1946)
Lewkowicz Stiepan (Stefan)	ppłk	zastępca szefa wydziału (X–XII 1946)

Sekretariat:

Culew Jerzy	mjr	szef sekretariatu (IX–XII 1946)
Binas Zenon	sierż.	zastępca oficera
Borkowska Halina	st. sierż./chor.	pomocnik oficera
Czaban Kazimierz	ppor.	oficer
Lewicki Stanisław	por.	oficer
Lwowa Walentyna	chor.	zastępca oficera
Mikołajek Benedykt	chor.	oficer
Stupnikowa Lidia	chor.	oficer
Borziukowa Antonina		maszynistka
Francuz Emilia		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka

Sekcja I:

Portiakow Jakow	kpt.	kierownik sekcji (I 1946)
Lewicki Stanisław	kpt.	kierownik sekcji (II–XII 1946)

²⁴ AIPN, 834/214 [CAW, 1780/90/214], Lista plac Wydziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV za rok 1946; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Struktury

Jeroszenkow Anatol	kpt.	zastępca kierownika sekcji (I 1946)
Koltowski Bronisław	kpt.	zastępca kierownika sekcji (II–XII 1946)
Binas Zenon	sierż./chor.	zastępca oficera
Gliński Wasilij	kpt.	oficer
Golonko Mieczysław	st. sierż.	zastępca oficera
Moczałkin Piotr	kpt.	oficer
Niedzielin Eugeniusz	por.	oficer
Szczygielski Henryk	ppor.	zastępca oficera
Winogrodzki Borys	chor./ppor.	oficer
Bernatowicz	kpr	tłumacz

Sekcja II:

Andruszewicz Aleksandr (Aleksander)	kpt.	kierownik sekcji (I–II 1946)
Portiakow Jakow	mjr	kierownik sekcji (III–XII 1946)
Konoplin Iwan (Jan)	mjr	zastępca kierownika sekcji (I 1946)
Riedkin Piotr	kpt.	zastępca kierownika sekcji (II–XII 1946)
Waškiewicz Karol	kpt.	zastępca kierownika sekcji (III–V 1946)
Auerbach Maurycy	ppor.	zastępca kierownika sekcji (VII–XII 1946)
Bengsz Zbigniew (Zbyszko)	por.	oficer
Cieślík Józef	kpt.	oficer
Fridman Grzegorz	ppor./por.	oficer
Gajdzik Eugeniusz	por.	oficer
Girle Zygmunt	sierż.	tłumacz
Gagajzel Roman	kpt.	oficer
Jakich Salomon	chor.	oficer
Kornel Jerzy	por.	oficer
Leszczyńska Teresa	chor.	tłumacz
Pusty Marian	ppor.	zastępca oficera
Riedkin Piotr	kpt.	oficer
Stupnikowa Lidia	ppor.	oficer
Śliwiński Zygmunt	chor.	oficer
Waškiewicz Karol	kpt.	oficer
Wiertaszew Ilia	kpt.	oficer

Sekcja III:

Mielnikow Aleksiej	mjr	kierownik sekcji (I 1946)
Portiakow Jakow	mjr	kierownik sekcji (II 1946)
Radziecki Aleksiej (Aleksy)	kpt.	kierownik sekcji (III–XII 1946)
Pieriebienow Iwan	mjr	zastępca kierownika sekcji (I 1946)
Waszkiewicz Aleksander	kpt.	zastępca kierownika sekcji (II 1946)
Czekała Edmund	por.	zastępca kierownika sekcji (III–XII 1946)
Auerbach Maurycy	chor.	starszy oficer śledczy
Bengsz Zbigniew (Zbyszko)	por.	oficer

Obsada personalna Informacji Wojskowej...

Borczyk Zdzisław	chor.	oficer śledczy
Bugajer Noe	ppor./por.	starszy oficer śledczy
Gagajzel Roman	kpt.	oficer
Jermakow Jakow	kpt.	starszy oficer śledczy
Kankiewicz Maria	sierz./st. sierż.	tłumacz
Leszczyńska Teresa	chor.	tłumacz
Niedzielin Eugeniusz	por.	starszy oficer śledczy
Piasecki Władimir	ppor.	oficer śledczy
Rassadnikow Siergiej	kpt.	oficer
Wiertaszew Ilia	kpt.	oficer

Sekcja IV:

Malkowski Siergiej	mjr	kierownik sekcji (I 1946)
Radziecki Aleksiej (Aleksy)	kpt.	kierownik sekcji (II 1946)
Owczarow Nikołaj	kpt.	kierownik sekcji (III–XII 1946)
Marczenko Iwan	mjr	zastępca kierownika sekcji (I 1946)
Czekała Edmund	por.	zastępca kierownika sekcji (II 1946)
Auerbach Maurycy	chor.	starszy oficer śledczy
Bajer Stanisław	chor.	oficer finansowy
Borczyk Zdzisław	chor.	oficer śledczy
Bugajer Noe	ppor.	starszy oficer śledczy
Bułgakow Piotr	por.	oficer
Jermakow Jakow	kpt.	starszy oficer śledczy
Kabiuk Anatol	ppor.	dowódca plutonu ochrony
Kabiuk Anatol	ppor.	szef aresztu
Krupski Władysław	ppor.	starszy oficer śledczy
Kuciel Stanisław	sierz.	kwatremistrz
Lipa Franciszka	por.	zastępca oficera
Paraskiewicz Semen	ppor.	szef garażu
Polak Jan	chor.	oficer
Pridworow Elizar	kpt.	oficer
Skoroński Władysław	st. sierż.	szef aresztu
Szenskimer Irena	chor.	tłumacz
Ścioch Eugeniusz	st. sierż.	szef garażu
Śliwiński Zygmunt	chor.	pomocnik oficera
Węgliński Mieczysław	st. sierż./ppor.	oficer
Wiertaszew Ilia	kpt.	oficer
Wierzbicki	chor.	dowódca plutonu ochrony

Sekcja V:

Wwiedeński Wasilij	kpt.	kierownik sekcji (I–II 1946)
Brańczyk Edward	ppor.	kierownik sekcji (XI–XII 1946)
Auerbach Maurycy	chor.	starszy oficer śledczy
Krupski Władysław	ppor.	starszy oficer śledczy

Struktury

Kuzniecowa Nadieżda	chor.	pomocnik oficera
Owczarow Nikołaj	kpt.	oficer
Pridworow Elizar	kpt.	oficer
Rudnicki Bolesław	sierż.	starszy buchalter
Silantiew Aleksandr	por.	oficer
Węgliński Mieczysław	st. sierż.	zastępca oficera

Sekcja Personalna:

Lipa Franciszka	por.	zastępca oficera
Lwowa Walentyna	chor.	zastępca oficera

Sekcja Finansowa:

Kankiewicz Maria	st. sierż.	zastępca oficera
Lipa Franciszka	por.	zastępca oficera
Rudnicki Bolesław	sierż.	starszy buchalter
Śliwiński Zygmunt	chor.	pomocnik oficera

Komenda Ochrony:

Radziecki Aleksiej (Aleksy)	kpt.	komendant (I 1946)
Wiesztord I.	st. sierż.	komendant (II–IX 1946)
Kabiuk Anatol	ppor.	szeft aresztu
Kuciel Stanisław	sierż.	kwatremistrz
Mażulin E.	chor.	dowódca plutonu ochrony
Paraskiewicz Semen	ppor.	szeft garażu
Szelechow Jegienij	sierż./st. sierż.	szeft garażu
Wierzbicki	chor.	dowódca plutonu ochrony

Sprzątaczk: Fołtyniak Janina, Kozieł Anna, Pusz Danuta, Zaręba Eugenia, Zawestowska Józefa, Żak Zofia

Palacze: Krupa Waleria, Miedzierski Józef, Ogarek, Olejniczak Waław

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Abyś Ludwik, Afanasjew Iwan, Aksionow Fiodor, Bąk, Bernacki Edward, Bernat Waław, Białecki Stefan, Biernacki Cezar, Biernacki Edward, Broda Jan, Bunak Stanisław, Car Tadeusz, Charzewski Bronisław, Chmielewski Tadeusz, Chodorowski Tadeusz, Chojnacki Franciszek, Chojnacki Zbigniew, Ciężki, Czelowski W., Czyżyński Stanisław, Danka Jan, Dec Jan, Demidowicz Zygmunt, Dobrego Wiktor, Dobrzyński Tadeusz, Domagała Edward, Dróż Stefan, Dubiński Stefan, Duszyński Franciszek, Fedorowski G., Gabryś Józef, Gajecki Czesław, Gala Władysław, Galicki Antoni, Galicki Filip, Gawanowski Adam, Gromadzki Alfred, Grzybowski Eugeniusz, Gulewicz Józef, Gutowski Kleofas, Guzowski Albin, Hartabus Kazimierz, Hawrylak Władysław, Hernik Stanisław, Iwańczyk Ludwik, Iwaszko Michał, Janik Franciszek, Jarzębowski Kazimierz, Jednorał Marian, Jermak Wiktor, Jurdziaek Eugeniusz, Karaban Jan, Kobie Karol, Kocioł Franciszek, Kołogin Iwan, Koper Kazimierz, Kościołek Franciszek, Kowalewski Iwan (Jan), Kozłowski Henryk, Kozub Marian, Krasowski Edward, Kryc W., Kuc Jan, Kucel Stanisław, Kuczevska Maria, Kudas Marian, Kurowski Gabriel, Kurowski Ryszard, Lamik Władysław,

Laszewski Wiktor, Ledkie Alfons, Lenkowski, Leontiew Aleksiej, Leszczyński Michał, Lewandowski Franciszek, Linik Jan, Lis Józef, Lulewicz Józef, Łuksza, Machowicz Kazimierz, Maciejewski Józef, Makowski Szczepan, Malinowski Antoni, Matras, Mazur Feliks, Mazurkiewicz Stanisław, Mercik Alfred, Miedwiediew Wasilij, Migała, Mikula Stefan, Młynarski, Możejko Jewgienij, Niemiec Bronisław, Niemirow Henryk, Nikitin Iwan, Nitka Edmund, Obst Albin, Olszewski Gwidon, Olszewski Józef, Ozinkowski Antoni, Pankiewicz Edward, Pawlik Jan, Pawłowski Julian, Peszyński Zygmunt, Petryka Ryszard, Piasta Marian, Piekarczyk Józef, Placek Zdzisław, Przydział Julian, Rak Józef, Rogacki Czesław, Rogowski Anatol, Sala Władysław, Serafin Marian, Sidorowicz Józef, Siedlecki Damian, Sitko Zygmunt, Skorupka Zygmunt, Skóra, Skrzypik Henryk, Smyk Teodor, Smyk Wincenty, Sroka Edward, Stałaszczuk Piotr, Sternel Edward, Szatkowski K., Szpaczek, Szweda Karol, Szwiec Michał, Ścioch Eugeniusz, Tekiel Eugeniusz, Tomko Stanisław, Urbaś Stanisław, Wąsowski Stanisław, Wątroba Mieczysław, Wesołowski Feliks, Wilczewski Józef, Władymirow Jakow, Wojtkowiak Czesław, Wójcik Stanisław, Zaleski Józef, Zapart Leopold, Zdanowicz Michał, Zelowski Wiaczesław, Zuber, Zuzo Władysław, Żelazny Marian, Żółkiewski Leonid, Żukow Grzegorz.

W styczniu 1947 r. Wydział Informacji Okręgu Wojskowego nr IV przemianowano na Oddział Informacji Okręgu Wojskowego nr IV. Częste zmiany organizacyjne w strukturze i nazewnictwie Informacji Wojskowej na terenie Śląskiego Okręgu Wojskowego powodowały, że sami pracownicy mieli problemy z określeniem właściwej terminologii. Przykładem może być posługiwanie się w 1947 r. nazwą: Wydział Informacji DOW 4, zmienioną jesienią 1945 r.

W październiku 1947 r. służbę w Śląskim OW zakończył były oficer Zgrupowania Piechoty Polskiej we Francji ppłk Bolesław Jeleń, przechodząc na stanowisko szefa OZI nr I w Warszawie. Obowiązki po nim przejął ppłk Stiepan (Stefan) Lewkowicz, wspomagany przez zastępcę mjr. Roberta Knappa.

Istotne zmiany personalne przeprowadzono także na niższych stanowiskach, w poszczególnych sekcjach. Jedną z najważniejszych zmian strukturalnych OI było połączenie Sekcji III i IV oraz włączenie w lipcu 1947 r. do Sekcji III komórki finansowej, Komendy Ochrony, aresztu i garaży.

Obsada personalna Oddziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV w 1947 r.²⁵

Kierownictwo:

Jeleń Bolesław	ppłk	szef oddziału (I–X 1947)
Lewkowicz Stiepan (Stefan)	ppłk	p.o. szef oddziału (IX 1947)
Lewkowicz Stiepan (Stefan)	ppłk	szef oddziału (X–XII 1947)

²⁵ AIPN, 834/215 [CAW, 1780/90/215], Lista plac Oddziału Informacji Okręgu Wojskowego nr IV za 1947 r.; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Struktury

Lewkowicz Stiepan (Stefan)	ppłk	zastępca szefa oddziału (I–VIII 1947)
Knapp Robert	mjr	zastępca szefa oddziału (X–XII 1947)
Sekretariat:		
Stupnikowa Lidia	chor.	kierownik sekretariatu (I–VI 1947)
Ast Abram	chor.	p.o. kierownik sekretariatu (X–XII 1947)
Ast Abram	chor.	pomocnik oficera
Binas Zenon	chor.	pomocnik oficera
Francuz Emilia		maszynistka
Mikulska Halina		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka
Sekcja I:		
Lewicki Stanisław	kpt.	kierownik sekcji (I–V 1946)
Radzieńczak Edward	mjr	kierownik sekcji (V–XII 1946)
Hajduczenia Edward	ppor.	oficer
Kołtowski Bronisław	kpt.	starszy oficer
Romaniuk Włodzimierz	ppor.	oficer
Sateja Jerzy	por.	starszy oficer
Szczygielski Henryk	ppor.	oficer
Winogrodzki Borys	kpt.	oficer
Sekcja II:		
Andruszewicz Aleksander (Aleksander)	mjr	kierownik sekcji (I–V 1947)
Auerbach Maurycy	ppor.	p.o. kierownik sekcji (IX–XII 1947)
Auerbach Maurycy	ppor.	zastępca i p.o. kierownik sekcji (VII–VIII 1947)
Auerbach Maurycy	ppor.	zastępca kierownika sekcji (I–VI 1947)
Kornel Jerzy	por.	zastępca kierownika sekcji (IX–XI 1947)
Bengsz Zbigniew (Zbyszko)	por.	oficer
Binas Zenon	chor.	oficer
Broda Mieczysław	kpt.	oficer
Czekała Edmund	kpt.	starszy oficer
Dubrowski Borys	kpt.	oficer
Gajdzik Eugeniusz	por.	oficer
Jakich Salomon	chor.	oficer
Kornel Jerzy	por.	oficer
Kramarczyk Władysław	por.	oficer
Kulak Józef	ppor.	oficer śledczy
Niedzielin Eugeniusz	kpt.	oficer
Sekcja III:		
Radziecki Aleksiej (Aleksy)	kpt.	kierownik sekcji (I–VI 1947)
Paszkievicz Antoni	por.	kierownik sekcji (VII–XII 1947)
Bajer Stanisław	chor.	buchalter

Bugajer Noe	por.	oficer śledczy
Czekala Edmund	kpt.	starszy oficer
Jankowski Mieczysław	ppor.	dowódca plutonu
Kabiuk Anatol	ppor.	dowódca plutonu
Kobuszewski Feliks	ppor.	oficer
Kuciel Stanisław	sierż.	komendant
Leszkiewicz Józef	ppor.	oficer
Niedzielin Eugeniusz	por./kpt.	oficer
Nita Tadeusz	ppor.	oficer
Polak Jan	ppor.	oficer
Rakowski Tadeusz	ppor.	oficer
Romaniuk Michał	ppor.	oficer
Skoroński Władysław	st. sierż.	szeft aresztu
Ścioch Eugeniusz	st. sierż.	szeft garażu

Sekcja IV:

Brańczyk Edward	ppor.	kierownik sekcji (I–II 1946)
Bajer Stanisław	chor.	buchalter
Kabiuk Anatol	ppor.	dowódca plutonu ochrony
Kankiewicz Maria	sierż.	tłumacz
Kobuszewski Feliks	ppor.	oficer
Kuciel Stanisław	sierż.	komendant
Lipa Franciszka	por.	oficer
Polak Jan	ppor.	oficer
Skoroński Władysław	st. sierż.	szeft aresztu
Ścioch Eugeniusz	st. sierż.	szeft garażu
Węgliński Mieczysław	ppor.	oficer

Sekcja V:

Rakowski Tadeusz	ppor.	kierownik sekcji (I–V 1947)
Szmigielski Piotr	chor.	oficer
Gębska Stanisława	chor.	wywiadowca
Jaworski Adolf	chor.	wywiadowca
Kędzior	chor.	wywiadowca
Kocik Jan	chor.	wywiadowca
Koczura Jan	chor.	wywiadowca
Macuba Aleksander	ppor.	wywiadowca
Nyga Czesław	chor.	wywiadowca
Sarnecka Stanisława	chor.	wywiadowca
Skóra Leon	plut.	wywiadowca
Szmigielski Piotr	chor.	starszy wywiadowca
Żmigrodzki Tadeusz	chor.	wywiadowca

Sprzątaczk: Dziubek Stanisława, Zawestowska Józefa, Żak Zofia

Palacze: Krupa Waleria, Miedzierski Józef, Norek Bolesław, Nowak Stanisława

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Afeldowicz Zygmunt, Ba-
biński Jan, Białecki Stefan, Biedkaj Stanisław, Biernacki, Budzowski Henryk, Chmielewski Jan,
Chmielewski Tadeusz, Chodała Mieczysław, Chodorowski Tadeusz, Chojecki Zbigniew, Choj-
nicki Franciszek, Ciesielka Jan, Ciężki, Czaderna Marian, Czyżyński Stanisław, Dąbski Stefan,
Dec Jan, Domagała Edmund, Drozdowicz Zygmunt, Gabrys Józef, Gajecki Czesław, Gala Wła-
dysław, Gawanowski Adam, Gębska Stanisława, Gieraś Antoni, Ginalski Roman, Glocek, Głyk
Jan, Gnida Jan, Góra Edward, Grzybęcki Jan, Hałata Ludwik, Hawrylak, Hernik Stanisław,
Hernik Franciszek, Jankowski Jan, Jankowski Jan, Jarząbkowski Kazimierz, Kałasa Henryk,
Kobic Karol, Kocik Jan, Koper Kazimierz, Korda Antoni, Koziół Franciszek, Kozub Marian,
Krasowski Antoni, Kurowski Gabriel, Lamik Władysław, Łuksza, Machaj Michał, Machowicz
Kazimierz, Macuba Aleksander, Makowski Szczepan, Markowski Jan, Maziarz Stefan, Mazur-
kiewicz Stanisław, Mercik Alfred, Nikipiło Jan, Nitka Edmund, Obst Albin, Oleksza Stanisław,
Olszewski Józef, Pawlik Jan, Petryka Ryszard, Piasta Marian, Piekarczyk Józef, Przybęcki Jan,
Przydział Julian, Rak Józef, Rogacki Czesław, Sawicki Józef, Serafin Marian, Sidzisz Józef,
Sitko Zygmunt, Skóra Julian, Skrzypek Henryk, Sochaczewski Franciszek, Sokołowski Leon,
Stalaszczuk Piotr, Sternel Edward, Szmigielski Piotr, Szwedo Karol, Ścioch Władysław, Tekie-
la Eugeniusz, Urbaś Stanisław, Warda Sylwester, Wąsowski Stanisław, Wątroba Mieczysław,
Wojtkowiak Czesław, Zalewski Jan, Żmigrodzki Tadeusz.

W styczniu 1948 r. raz jeszcze zmieniono nazwę i organizację organów Informacji – Oddział Informacji Okręgu Wojskowego nr IV przemianowano na Okręgowy Zarząd Informacji nr IV²⁶, którego etat ostatecznie zatwierdzono rozkazem szefa GZI Wojska Pol-
skiego nr 083 z 27 marca 1948 r. Jego liczebność, zwiększoną przede wszystkim przez
włączenie w strukturę OZI plutonu ochrony, określono na 98 osób (42 oficerów, 8 podofi-
cerów, 43 szeregowych i 5 pracowników kontraktowych²⁷.

31 grudnia 1948 r. OZI nr IV podlegały sekcje i wydziały Informacji następujących jed-
nostek terenowych: 7., 10., 11. DP, 6., 21. i 23. Brygady Ochrony Pogranicza, 14. Brygady
Artylerii Ciężkiej oraz Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 1 we Wrocławiu i nr 2 w Jeleniej
Górze²⁸.

W kierowanej przez por. Abrama Asta Sekcji Ogólnej, występującego od maja 1948 r.
jako Andrzej Astowicz, pracował oficer ds. personalnych, dwóch oficerów szyfrowych
i cztery maszynistki.

Styczeń 1948 r. był ostatnim miesiącem sprawowania funkcji kierownika Sekcji I przez
mjr. Edwarda Radzieńczaka. Od lutego zastąpił go kpt. Mieczysław Boguta, koordynujący
pracą czteroosobowego zespołu.

W 1948 r. w skład dowodzonej przez mjr. Ilię Wiertaszewa Sekcji III wchodziło trzy
referaty oznaczone numerami 1, 2, 3.

²⁶ W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*, s. 78.

²⁷ Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, 33.

²⁸ W. Tkaczew, *Geneza, struktura i zadania organów Informacji...*, s. 80.

Przez cały rok w prawie niezmienionej obsadzie personalnej pracowała Sekcja IV, podlegająca kpt. Edmundowi Czekale.

W kierowanej przez ppor. Stanisława Bajera Sekcji Administracyjno-Gospodarczej usytuowano szereg komórek pozamerytorycznych: grupę finansową, ochronę, transportową oraz obsługę aresztu. Odpowiedzialność za funkcjonowanie tego ostatniego ponosił profos, mający do pomocy trzech dozorców.

Obsada personalna Okręgowego Zarządu Informacji nr IV w 1948 r.²⁹

Kierownictwo:

Lewkowicz Stiepan (Stefan)	ppłk	szef oddziału (I–XII 1948)
Knapp Robert	mjr	zastępca szefa oddziału (I–III 1948)
Waśkiewicz Karol	ppłk	zastępca szefa oddziału (III–X 1948)

Sekcja Ogólna:

Ast Abram (Astowicz Andrzej)	por.	p.o. kierownik sekcji (I–XII 1948)
Kobuszewski Feliks	por.	oficer ds. personalnych
Leszkiewicz Józef	por.	oficer szyfrowy
Nita Tadeusz	ppor./por.	oficer ds. ewidencji
Sęk Zdzisław	st. sierż.	oficer szyfrowy
Kobuszewska Cecylia		maszynistka
Kulowik Janina		maszynistka
Mikołajek Danuta		maszynistka
Mikulska Halina		maszynistka
Sidor Elżbieta		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka

Sekcja I:

Radzieńczak Edward	mjr	kierownik sekcji (I 1948)
Boguta Mieczysław	kpt.	kierownik sekcji (II–XII 1948)
Hajduczenia Edward	ppor.	oficer
Kobuszewski Marian	ppor.	oficer
Matuszewski Bolesław	kpt.	oficer
Mierzwa Jerzy	por.	starszy oficer
Sateja Jerzy	kpt.	starszy oficer
Szczygielski Henryk	ppor.	starszy oficer
Wojciechowski Zbigniew	ppor.	oficer

Sekcja II:

Auerbach Maurycy	kpt.	p.o. kierownik sekcji (I–II 1948)
------------------	------	-----------------------------------

²⁹ AIPN, 834/216 [CAW, 1780/90/216], Lista płac Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za rok 1948; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Struktury

Auerbach Maurycy	kpt.	kierownik sekcji (III–IV 1948)
Gajdzik Eugeniusz	por./kpt.	kierownik sekcji (V–XII 1948)
Gajdzik Eugeniusz	por.	zastępca kierownika sekcji (I–IV 1948)
Baran Zbigniew	por./kpt.	zastępca kierownika sekcji (V–IX 1948)
Binas Zenon	ppor.	starszy oficer
Majewski Stanisław	kpt.	oficer
Marczuk Włodzimierz	ppor.	oficer
Mierzwa Jerzy	por.	oficer
Muszel Tadeusz	por.	kierownik referatu

Sekcja III:

Czekała Edmund	kpt.	p.o. kierownik sekcji (I 1948)
Wiertaszew Ilia	mjr	kierownik sekcji (II–XII 1948)
Muszel Tadeusz	por.	kierownik I referatu (IV–XII 1948)
Ossowski Henryk	kpt.	kierownik II referatu (IV–IX 1948)
Szczygielski Henryk	por.	kierownik II referatu (X–XII 1948)
Matuszewski Bolesław	kpt.	kierownik III referatu (IX–XII 1948)
Binas Zenon	ppor.	starszy oficer
Broński Władysław	ppor.	oficer śledczy
Kańtoch Stanisław	por.	starszy oficer śledczy
Kulak Józef	ppor.	starszy oficer
Mierzwa Jerzy	por.	oficer śledczy
Niedzielin Eugeniusz	kpt.	oficer śledczy
Pokorski Leopold	ppor.	starszy oficer
Stankiewicz Kazimierz	por.	starszy oficer
Wojtowicz Aleksander	por.	starszy oficer

Sekcja IV:

Czekała Edmund	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1948)
Kańtoch Stanisław	kpt.	starszy oficer śledczy
Kulak Józef	ppor./por.	starszy oficer śledczy
Miganowicz Witold	ppor.	oficer śledczy

Sekcja V:

Nowosad Mieczysław	ppor.	kierownik sekcji (I–III 1948)
Rakowski Tadeusz	ppor./por.	kierownik sekcji (IV–XII 1948)
Boksa Władysław	ppor.	pomochnik oficera
Kobuszewski Feliks	por.	oficer
Kowalska Zofia	ppor.	oficer
Leszkiewicz Józef	ppor.	oficer
Macuba Aleksander	ppor.	oficer
Nita Tadeusz	ppor.	oficer
Nyga Czesław	chor.	oficer

Paliwoda Antoni	ppor.	oficer
Rakowski Tadeusz	ppor.	oficer
Rosochacki Tadeusz	st. sierż.	pomocnik oficera
Sady Bolesław	chor.	starszy oficer
Skóra Leon	st. sierż.	oficer
Szatkowski Marian	plut.	oficer
Szmigielski Piotr	chor./ppor.	oficer
Szulc Teofil	st. sierż.	pomocnik oficera
Urbaniak Stanisław	chor.	oficer
Żmigrodzki Tadeusz	chor.	oficer

Sekcja Administracyjno-Gospodarcza:

Bajer Stanisław	ppor.	kierownik sekcji (I–XII 1948)
Kuciel Stanisław	ppor.	komendant (I–II 1948)
Jankowski Mieczysław	ppor.	dowódca plutonu ochrony (I 1948)
Kuciel Stanisław	ppor.	dowódca plutonu ochrony (III–XII 1948)
Nikipiło Jan	kpr./plut.	dowódca drużyny samochodowej (I–XII 1948)
Zuzo Władysław	st. sierż.	profos aresztu (I–XII 1948)

Sprzątaczk: Bauman Helena, Dziubek Stanisława, Nowak Stanisława, Zawestowska Józefa

Palacze: Bauman Helena, Nowak Stanisława

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Afeldowicz Zygmunt, Babiarez Stanisław, Bagiński Jan, Biedka Stanisław, Bieniek Mieczysław, Boczek Mieczysław, Boksa Władysław, Buszkiewicz Edward, Cebula Zdzisław, Chodała Mieczysław, Chodorowski Tadeusz, Chojecki Zbigniew, Cichocki Henryk, Ciesielka Jan, Czaderna Marian, Czubasiewicz Czesław, Dąbski Stanisław, Dąbski Stefan, Domagała Edmund, Drozdowicz Zygmunt, Fijałkowski Konstanty, Prymus Stanisław, Gajecki Czesław, Gieraś Antoni, Gil Stanisław, Gnida Jan, Goliński Stanisław, Góra Edward, Grochota Zbigniew, Groniek Waclaw, Grymus Stanisław, Grzybecki Jan, Hermaszewski Henryk, Hernik Stanisław, Hołata Ludwik, Janiak Władysław, Jankowski Jan, Jankowski Jan II, Jankowski Mieczysław, Jaskulski Zbigniew, Jaśkaczek Bolesław, Kaczorowski Stefan, Kałasa Henryk, Kamiński Jan, Karczewski Franciszek, Kobic Karol, Konieczka Władysław, Korda Antoni, Kosiński Ryszard, Koziół Franciszek, Kozub Marian, Król Henryk, Kuciel Stanisław, Kurowski Gabriel, Kurzawa Henryk, Kwieciński Stanisław, Machaj Mieczysław, Magoń Władysław, Mazurkiewicz Stanisław, Mercik Alfred, Nikipiło Jan, Obst Albin, Odelga Rudolf, Okoń Jan, Oleksza Stanisław, Panek Edmund, Pawlik Jan, Piaseczny Władysław, Pietrzak Kazimierz, Pokraka Władysław, Pondel Henryk, Prusak Jerzy, Przybecki Jan, Ptak Tadeusz, Rogacki Czesław, Rogowski Franciszek, Rosochaci Tadeusz, Rybak Henryk, Sasin Władysław, Sawicki Józef, Sidzisz Józef, Sitko Zygmunt, Skakuj Kazimierz, Sobieralski Czesław, Sochaczewski Franciszek, Sokołowski Leon, Staniszewski Stanisław, Strózek Lucjan, Sułek Tadeusz, Szar Alojzy, Szeląg Józef, Szwedo Karol, Tekiel Edmund, Urbaś Bronisław, Wachowski Antoni, Wąsoski Stanisław, Wojtkowiak Czesław, Woźniak Marian, Wróblewski Tadeusz, Zapiec Zdzisław, Zezuła Mieczysław, Zimmiski Stanisław, Zwój Stanisław.

Od 1949 r. OZI nr IV występował w korespondencji zewnętrznej jako Jednostka Wojskowa JW 3975. Najważniejsze zmiany personalne w tym roku odbyły się w styczniu oraz na przełomie maja i czerwca 1949 r. W styczniu na zastępcę szefa OZI nr IV płk. Stiepana (Stefana) Lewkowicza przybył mjr Aleksander Synaj, będący wcześniej szefem Wydziału Informacji Garnizonu Łódź³⁰. Na podstawie rozkazu szefa GZI nr 020 z 21 maja 1949 na stanowiska kierownika Sekcji I mianowano przybyłego z OZI nr V w Krakowie kpt. Leonarda Kaznowskiego³¹. Do dyspozycji szefa OZI nr V oddano z kolei dotychczasowego kierownika tej sekcji kpt. Mieczysława Bogutę³². Ponadto, rozkazem 021 z 28 V 1949 r. z OZI nr III do OZI nr IV przeniesiono kpt. Mieczysława Notkowskiego, powierzając mu z dniem 31 maja 1949 r. stanowisko kierownika Sekcji II³³.

Jedną z niewielu sekcji OZI nr IV pracująca w niezmiennym składzie przez cały rok była Sekcja IV (śledcza).

W Sekcji V oficerowie i podoficerowie odnotowywani byli w dwóch osobnych listach płac. Na jednej wpisywano jedynie dwóch oficerów: kierownika sekcji por. Tadeusza Rakowskiego i ppor. Piotra Szmigielskiego. Pozostałych dziesięciu wywiadowców umieszczano na oddzielnej liście, bez określania ich przydziału służbowego.

Obsada personalna Okręgowego Zarządu Informacji nr IV w 1949 r.³⁴

Kierownictwo:

Lewkowicz Stefan	ppłk/płk	szef zarządu (I–XII 1949)
Synaj Aleksander	mjr	zastępca szefa zarządu (I–XII 1949)
Kobuszewski Feliks	por.	oficer ds. personalnych

Sekcja Ogólna:

Astowicz Andrzej	por.	kierownik sekcji (I–XII 1949)
Leszkiewicz Józef	por.	oficer szyfrowy
Nita Tadeusz	por.	oficer ds. ewidencji
Pawelczyk Tadeusz	por.	oficer szyfrowy
Sęk Zdzisław	st. sierż.	oficer szyfrowy
Sitko Stanisław	ppor.	oficer szyfrowy
Anoszko Waleria		
Kobuszewska Cecylia		
Kurakowska Janina		
Mikołajek Danuta		

³⁰ AIPN, 00834/208, Rozkazy szefa Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za 1949 r., k. 32.

³¹ CAW, 1783/90/1473, Akta osobowe Leonarda Kaznowskiego.

³² AIPN, 00834/208, Rozkazy szefa Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za 1949 r., k. 31.

³³ *Ibidem*, k. 35.

³⁴ AIPN, 834/217 [CAW, 1780/90/217], Lista płac Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za rok 1949; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Mikulska Halina
 Mum Elżbieta
 Sidor Elżbieta
 Uracz Fryderyka
 Żyłko Julia

Sekcja I:

Boguta Mieczysław	kpt.	kierownik sekcji (I–V 1949)
Kaznowski Leonard	kpt.	kierownik sekcji (VI–XII 1949)
Bielecki Stefan	por.	oficer
Dobrski Stanisław	kpt.	starszy oficer
Gębka Mieczysław	ppor./por.	oficer
Grycuk Jan	ppor.	oficer
Jańczyk Stanisław	ppor.	oficer
Jarząbek Czesław	ppor.	oficer
Kwaśniewski Aleksander	por.	starszy oficer
Mierzwa Jerzy	por.	starszy oficer
Sateja Jerzy	kpt.	starszy oficer
Wojciechowski Zbigniew	ppor.	oficer

Sekcja II:

Gajdzik Eugeniusz	kpt.	kierownik sekcji (I–V 1949)
Notkowski Mieczysław	kpt.	kierownik sekcji (VI–XII 1949)
Górecki Roman	ppor.	zastępca kierownika (IV 1949)
Ciołkowiak Ludwik	por.	oficer
Grycuk Jan	ppor.	oficer
Kwapisz Władysław	ppor.	oficer
Majewski Stanisław	kpt.	oficer
Mrowiec Władysław	por.	oficer
Zieliński Kazimierz	ppor.	oficer

Sekcja III:

Wiertaszew Ilia	mjr	kierownik sekcji (I–XII 1949)
Muszel Tadeusz	por.	kierownik I referatu (I–XII 1949)
Szczygielski Henryk	por.	kierownik II referatu (I–II 1949)
Kurakowski Kazimierz	por./kpt.	kierownik II referatu (III–XII 1949)
Matuszewski Bolesław	kpt.	kierownik III referatu (I–VIII 1949)
Broński Władysław	por.	kierownik III referatu (IX–XII 1949)
Bielecki Stefan	por.	oficer
Binas Zenon	por.	starszy oficer
Borel Antoni	kpt.	starszy oficer
Broński Władysław	ppor.	oficer
Dobrzyński Franciszek	por.	starszy oficer

Struktury

Kozub Jan	ppor.	starszy oficer
Makuch Jan	chor.	oficer
Szyfler Zygmunt	kpt.	starszy oficer
Wojtowicz Aleksander	por.	starszy oficer

Sekcja IV:

Czekała Edmund	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1949)
Kańtoch Stanisław	kpt.	starszy oficer śledczy
Miganowicz Witold	ppor./por.	starszy oficer śledczy
Wojda Jan	ppor.	oficer śledczy

Sekcja V:

Rakowski Tadeusz	por.	kierownik sekcji (I–XII 1949)
Boksa Władysław	ppor.	pomocnik oficera/wywiadowca
Cybulski Wiesław	ppor.	starszy wywiadowca/starszy grupy/starszy oficer
Daubek Bolesław	ppor.	starszy wywiadowca/oficer
Domańczyk Władysław	chor.	wywiadowca/starszy wywiadowca
Geisler Waclaw	plut.	wywiadowca
Jankowiak Stanisław	sierż.	wywiadowca
Józwicki Zygmunt	chor.	wywiadowca/starszy wywiadowca
Kowalska Zofia	ppor.	starszy wywiadowca/oficer
Macuba Aleksander	ppor.	starszy wywiadowca/oficer
Nowak Stanisław	por.	starszy wywiadowca
Nowak Zenon	ppor.	starszy wywiadowca/starszy grupy
Paliwoda Antoni	ppor.	starszy wywiadowca/oficer
Rosochacki Tadeusz	st. sierż.	pomocnik oficera/wywiadowca
Sady Bolesław	chor.	starszy oficer
Skóra Leon	st. sierż.	starszy wywiadowca/oficer
Szmigielski Piotr	ppor.	oficer
Szulc Teofil	st. sierż.	pomocnik oficera/wywiadowca
Wróbel Jan	sierż.	wywiadowca
Zemła Mieczysław		

Sekcja Administracyjno-Gospodarcza:

Bajer Stanisław	ppor.	kierownik sekcji (I–XII 1949)
Duda Tadeusz	sierż.	dowódca drużyny samochodowej (IV–XII 1949)
Gmiterc Mieczysław	ppor.	kierownik sekcji (XI–XII 1949)
Kuciel Stanisław	ppor.	dowódca plutonu ochrony (I–IX 1949)
Kurowski Gabriel	sierż.	p.o. dowódca plutonu ochrony (X–XII)
Nikipiło Jan	kpr.	dowódca drużyny samochodowej (I–III 1949)
Zuzo Władysław	st. sierż.	profos aresztu (I–XII 1949)

Sprzątaczk: Nowak Stanisława, Dominik Maria, Zawestowska Józefa

Palacze: Płaska Elżbieta

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Babiesz Stanisław, Bandyzewski Mieczysław, Białek Stanisław, Bietkał Stanisław, Boczek Mieczysław, Buszkiewicz Edward, Denel Wiesław, Dębowski Kazimierz, Dobrski Stanisław, Dobrzyński Franciszek, Drozd Józef, Fejdasz Antoni, Fijałkowski Konstanty, Florczyk Ireneusz, Geisler Waclaw, Goliński Stanisław, Grochoła Zbigniew, Grołek Piotr, Gronek Waclaw, Grygoris Walerian, Jakubiak Władysław, Janczyk Stanisław, Janiak Władysław, Jankowiak Stanisław, Jaskulski Zbigniew, Jaśkaczek Bolesław, Jaworski Marian, Józwicki Zygmunt, Kaczorowski Stanisław, Kędra Czesław, Kluska Jan, Kosiński Ryszard, Król Henryk, Kunysz Władysław, Kurowski Gabriel, Kurzawa Henryk, Kwaśnik Władysław, Kwiasowski Lechosław, Kwiecieński Stanisław, Kwitek Edward, Ładyński Ryszard, Magiera Bolesław, Magoń Władysław, Malicki Józef, Marchlewski Krzysztof, Mączyński Piotr, Miziński Henryk, Molicki Józef, Niemczyk Bolesław, Nowak Zenon, Ochwisz Mieczysław, Odelga Rudolf, Okoń Jan, Olewnik Marian, Panek Edmund, Pietrow Mieczysław, Pokora Waclaw, Pokraka Władysław, Politowski Mieczysław, Pondel Henryk, Ptak Tadeusz, Rogowski Franciszek, Rybak Henryk, Sasin Władysław, Sendarek Kazimierz, Skakuj Kazimierz, Skarżyński Roman, Skiba Eugeniusz, Staniszewski Stanisław, Stychno Jerzy, Swarowski Antoni, Szar Alojzy, Szelaż Józef, Szebicki Jerzy, Szyfler Zygmunt, Umiński Zenon, Wachowski Antoni, Waldon Jan, Wróbel Jan, Wróblewski Tadeusz, Zadyński Ryszard, Zajączkowski Adam, Zemła Mieczysław, Zieliński Kazimierz, Zimmisz Stanisław, Zwój Stanisław, Zygmunowicz Ryszard, Żak Mieczysław.

Na funkcjonującą w 1950 r. strukturę i obsadę personalną OZI nr IV zasadniczy wpływ miał rozkaz MON 0229/org. z 22 listopada 1949 r. wprowadzający nowe 95-osobowe etaty dla okręgowych Zarządów Informacji (34 oficerów, 12 podoficerów, 40 szeregowych). Zachowano wcześniejszą organizację wewnętrzną wprowadzając jedynie niewielkie zmiany. Było nimi m.in. włączenie aresztu wewnętrznego do Sekcji I oraz powołanie Sekcji Ogólnej³⁵.

Rozkazem szefa GZI 046 z 22 lutego 1950 r. ze stanowiska szefa OZI nr IV odwołano płk. Stiepana (Stefana) Lewkowicza. Z dniem 30 marca zdał swoje obowiązki ppłk. Nikołajowi Dianowowi³⁶, dotychczasowemu szefowi OZI nr II w Bydgoszczy. Nowy szef był najdłużej sprawującym tę funkcję we Wrocławiu, gdzie pracował przez kolejne cztery lata. 29 sierpnia 1950 r. podjął decyzję o mianowaniu na miejsce kierownika Sekcji II mjr. Ilii Wiertaszewa innego oficera sowieckiego – ppłk. Jana Obłoga³⁷. Wkrótce potem, 16 października 1950 r., do dyspozycji GZI skierowano kierownika Sekcji II Mieczysława Notkowskiego, którego zastąpił przeniesiony z Sekcji I kpt. Jerzy Sateja³⁸. 1 listopada 1950 r. w miejsce st. sierż. Władysława Zuzo profosem aresztu OZI nr IV został st. sierż. Michał Kapucki³⁹. Podobnie, jak w latach poprzednich dochodziło także do wielu zmian personalnych zarówno w obrębie poszczególnych sekcji, jak i pomiędzy nimi.

³⁵ Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 34.

³⁶ AIPN, 00834/208, Rozkazy szefa Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za 1950 r., k. 39.

³⁷ *Ibidem*, k. 72.

³⁸ *Ibidem*, k. 80, 84.

³⁹ *Ibidem*, k. 103.

Struktury

Tylko w styczniu 1949 r. uwidoczniiono występowanie w obrębie Sekcji III referatów I, II i III. Od lutego występowały już tylko referaty II i III. Prawdopodobnie kierownik sekcji pełnił jednocześnie obowiązki kierownika referatu I.

Obsada personalna Okręgowego Zarządu Informacji nr IV w 1949 r.⁴⁰

Kierownictwo:

Lewkowicz Stefan	płk	szeft zarządu (I–III 1950)
Dianow Nikołał	ppłk/ppłk	szeft zarządu (IV–XII 1950)
Synaj Aleksander	mjr/ppłk	zastępa szefa zarządu (I–XII 1950)
Kobuszewski Feliks	kpt.	oficer ds. personalnych

Sekcja Ogólna:

Astowicz Andrzej	por.	kierownik sekcji (I–VI 1950)
Nita Tadeusz	por./kpt.	kierownik sekcji (VII–XII 1950)
Kowalski Adolf	ppor./por.	oficer łączności specjalnej/oficer szyfrowy
Nita Tadeusz	por.	oficer ds. operacyjnej ewidencji
Pracz Józef	por.	oficer ds. operacyjnej ewidencji
Sitko Stanisław	por.	oficer łączności specjalnej/oficer szyfrowy
Skrzypczak Henryk	plut.	pomocnik oficera ds. ewidencji
Anastko Waleria		maszynistka
Kobuszewska Cecylia		maszynistka
Krol Zofia		maszynistka
Kurakowska Janina		maszynistka
Mikulska Halina		maszynistka
Mum Genowefa		maszynistka
Nalewajska Barbara		maszynistka
Szewczyk Janina		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka

Sekcja I:

Kaznowski Leonard	kpt.	kierownik sekcji (I 1950)
Sateja Jerzy	kpt.	kierownik sekcji (II–X 1950)
Ossowski Władysław	kpt.	kierownik sekcji (XI–XII 1950)
Bielecki Stefan	por.	oficer
Dobrski Stanisław	kpt.	starszy oficer
Jachimowicz Antoni	por./kpt.	oficer
Kozioł Stanisław	por.	starszy oficer
Miganowicz Witold	por.	oficer

⁴⁰ AIPN, 834/218 [CAW, 1780/90/218], Lista płac Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za rok 1950; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Sateja Jerzy	kpt.	starszy oficer
Szwugier Waław	ppor./por.	oficer
Wojciechowski Zbigniew	ppor.	oficer

Sekcja II:

Notkowski Mieczysław	kpt./mjr	kierownik sekcji (I–X 1950)
Sateja Jerzy	kpt.	kierownik sekcji (XI–XII 1950)
Ciołkowiak Ludwik	por.	oficer
Kozioł Stanisław	por.	starszy oficer
Kubiak Tadeusz	por.	oficer
Mrowiec Władysław	por./kpt.	oficer

Sekcja III:

Wiertaszew Ilia	mjr/ppłk	kierownik sekcji (I–VIII 1950)
Obłog Jan	ppłk	kierownik sekcji (IX–XII 1950)
Kurakowski Kazimierz	kpt.	kierownik II referatu (I–XII 1950)
Broński Władysław	por.	kierownik III referatu (I–XI 1950)
Broński Witold	por.	starszy oficer śledczy
Cichy Zdzisław	por.	oficer/starszy
Doborzyński Franciszek	por.	starszy oficer
Makuch Jan	chor./ppor.	oficer
Szyfler Zygmunt	kpt.	starszy oficer

Sekcja IV:

Czekała Edmund	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1950)
Bielecki Stefan	por.	oficer śledczy
Kańtoch Stanisław	kpt.	starszy oficer śledczy
Miganowicz Witold	por.	starszy oficer śledczy
Wojda Jan	ppor.	oficer śledczy

Sekcja V:

Rakowski Tadeusz	por.	kierownik sekcji (I–XII 1950)
Boksa Władysław	ppor.	wywiadowca
Cybulski Wiesław	ppor.	starszy wywiadowca
Domańczyk Władysław	chor./por.	starszy wywiadowca
Geisler Waław	plut.	wywiadowca
Gil Tadeusz	sierż.	wywiadowca
Gołębiowski Donat	ppor.	starszy wywiadowca
Jankowiak Stanisław	sierż.	wywiadowca
Jóźwicki Zygmunt	chor.	starszy wywiadowca
Kowalska Zofia	ppor.	starszy wywiadowca
Macuba Aleksander	ppor.	starszy wywiadowca
Nowak Stanisław	por.	starszy wywiadowca
Nowak Zenon	por.	starszy grupy

Struktury

Paluszkiewicz Stanisław	plut.	wywiadowca
Piórkowski Marian	por.	starszy grupy
Rosochacki Tadeusz	st. sierż.	wywiadowca
Schultz Teofil	st. sierż.	wywiadowca
Skóra Leon	st. sierż.	starszy wywiadowca
Wróbel Jan	sierż.	wywiadowca
Wróbel Jan	st. sierż.	wywiadowca

Sekcja Administracyjno-Gospodarcza:

Gmiter Mieczysław	ppor.	kierownik sekcji (I–XII 1950)
Buszkiewicz Edward	plut.	dowódca drużyny samochodowej (VI–XII 1950)
Duda Tadeusz	sierż.	dowódca drużyny samochodowej (I–IV 1950)
Kurowski Gabriel	sierż.	p.o. dowódca plutonu ochrony (I–II 1950)
Kurowski Gabriel	sierż./st. sierż.	dowódca plutonu ochrony (III–XII 1950)
Zuzo Władysław	st. sierż.	profos aresztu (I–X 1950)
Kapucki Michał	st. sierż.	profos aresztu (XI–XII 1950)
Skakuj Kazimierz	kpr.	nadzorca/starszy nadzorca

Sprzątaczkzi: Bereza Stanisława, Dominik Barbara, Greń Eugenia, Kurzeja Maria, Kuśnierek Felicja, Płaska Elżbieta, Sergiel Janina, Wachowiak Krystyna

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Andrzejewski Józef, Argalski Tadeusz, Bednarz Stanisław, Brzozowski Józef, Dombek Jerzy, Drąg Stanisław, Drygała Mieczysław, Fabisiak Edward, Florczyk Ireneusz, Gawroński Józef, Gawarek Andrzej, Gęsiarz Waław, Gnich Kazimierz, Grzesik Stanisław, Handerek Stanisław, Jagodziński Wojciech, Jakubowski Bogusław, Jaski Jerzy, Kaleta Jan, Kalinowski Lucjan, Kędra Czesław, Kluska Jan, Kołodyński Stanisław, Konik Czesław, Kosturbiac Henryk, Książek Tadeusz, Kuberski Aleksy, Kubicki Jan, Kurcz Zenon, Kwiasowski Lechosław, Łygas Józef, Machowczyk Józef, Miziński Henryk, Niewada Jan, Nowak Stanisław, Ochwisz Mieczysław, Olewnik Marian, Paduch Eugeniusz, Raleła Jan, Rokita Stanisław, Seremak Włodzimierz, Serwin Roman, Siwek Józef, Skiba Eugeniusz, Skrzypczak Henryk, Smolarek Kazimierz, Styranko Czesław, Sworowski Antoni, Szwugier Waław, Umiński Zenon, Wągradzki Feliks, Węcko Aleksander, Wiśniewski Paweł, Woźniak Antoni, Wójcik Henryk, Ziąja Józef, Zygmuntowicz Ryszard.

Rozkazem 0107/GZI z 15 maja 1951 r. zastępcą szefa OZI nr IV został mjr Jerzy Mrówczyński⁴¹.

Jedną z mniej licznych komórek zarządu była Sekcja II, obsługiwana przez większość roku wyłącznie przez kierownika sekcji kpt. Jerzego Sateję i jednego oficera.

W grudniu 1951 r. nastąpiła zmiana na stanowisku kierowniczym w Sekcji III – ppłk. Jana Obłoga zastąpił ppłk Wasyl Polakow. Natomiast listopad 1951 r. był ostatnim miesiącem kierowania Sekcją IV (śledczą) przez mjr. Edmunda Czekalę. W następnym miesiącu na jego miejsce jako p.o. kierownika sekcji wyznaczono kpt. Edwarda Grzelaka.

⁴¹ CAW, 1679/84/489, Akta osobowe Jerzego Mrówczyńskiego.

W 1951 r. w dokumentacji OZI nr IV nie sporządzano wykazu pracowników tajnych Sekcji V. Możliwe, że na etatach niejawnych byli oficerowie, których przydziału służbowego nie odnotowano na liście płac za 1951 r.

Nieznanym dotąd faktem z historii OZI nr IV we Wrocławiu jest bezpośredni udział niektórych jego podoficerów w wykonywaniu wyroków śmierci. 30 sierpnia 1951 r. w Więzieniu nr I przy ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu odbyła się egzekucja skazanego na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Okręgowy we Wrocławiu por. Mieczysława Bujaka⁴². Osobą, która oddała śmiertelny strzał w potylicę skazańca, był dowódca plutonu ochrony OZI nr IV st. sierż. Gabriel Kurowski.

Obsada personalna Okręgowego Zarządu Informacji nr IV w 1951 r.⁴³

Kierownictwo:

Dianow Nikołaj	płk	szef zarządu (I–XII 1951)
Synaj Aleksander	ppłk	zastępca szefa zarządu (I–VI 1951)
Mrówczyński Jerzy	mjr	zastępca szefa zarządu (VI–XII 1951)
Kobuszewski Feliks	kpt.	oficer ds. personalnych (I–III 1951)
Szewczyk Jan	kpt.	oficer ds. personalnych (IV–XII 1951)

Sekcja Ogólna:

Nita Tadeusz	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1951)
Jańczyk Stanisław	por.	oficer ewidencji operacyjnej
Kutrzeba Adam	ppor./por.	oficer łączności specjalnej
Pracz Józef	por.	oficer ds. ewidencji
Sitko Stanisław	ppor.	oficer łączności specjalnej
Skrzypczak Edward	plut./sierż.	pomocnik oficera ds. ewidencji
Stagnierski Stanisław	por.	oficer szyfrowy
Jagiello Jadwiga		maszynistka
Król Zofia		maszynistka
Nalewajska Barbara		maszynistka
Szewczyk Janina		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka

Sekcja I:

Ossowski Władysław	kpt.	kierownik sekcji (I–V 1951)
Przyborowski Jerzy	mjr	kierownik sekcji (VI–XII 1951)
Dobrowski Stanisław	kpt.	starszy oficer
Goliński Wiktor	ppor.	praktykant
Jachimowicz Antoni	kpt.	starszy oficer

⁴² K. Szwaagrzyk, *Golgota wrocławska 1945–1956*, Wrocław 2005, s. 688.

⁴³ AIPN, 834/219 [CAW, 1780/90/219], Lista płac Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za rok 1951; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Struktury

Karolak Zbigniew	por.	oficer
Kozioł Stanisław	por.	starszy oficer
Miarczyński Jerzy	ppor.	oficer
Miganowicz Witold	por.	oficer
Poniatowski Zdzisław	por.	oficer
Sikora Zenon	ppor.	praktykant
Zieliński Kazimierz	por.	oficer
Sekcja II:		
Sateja Jerzy	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1951)
Cichy Zdzisław	kpt.	starszy oficer
Kubiak Tadeusz	por.	oficer
Mrowiec Władysław	kpt.	oficer
Sekcja III:		
Obłog Jan	ppłk	kierownik sekcji (I–XI 1951)
Polakow Wasyl	ppłk	kierownik sekcji (XII 1951)
Broński Władysław	ppor.	oficer
Cichy Zdzisław	por.	oficer
Doborzyński Franciszek	por.	starszy oficer
Górecki Roman	por.	starszy oficer
Kurakowski Kazimierz	kpt.	starszy oficer
Mikołajczyk Czesław	por.	starszy oficer
Żabiński Jerzy	por.	starszy oficer
Sekcja IV:		
Czekała Edmund	mjr	kierownik sekcji (I–XI 1951)
Grzelak Edward	kpt.	p.o. kierownik sekcji (XII 1951)
Bielecki Stefan	por.	oficer śledczy
Czekała Edmund	mjr	kierownik sekcji
Dudka Stanisław	ppor.	oficer
Grzelak Edward	kpt.	starszy oficer śledczy
Kańtoch Stanisław	kpt.	starszy oficer śledczy
Lajst Jakub	ppor.	praktykant
Malczewski Julian	kpt.	starszy oficer
Wojda Jan	por.	oficer śledczy
Sekcja V:		
Rakowski Tadeusz	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1951)
Brańczyk Władysław	kpt.	starszy oficer
Galka Władysław	ppor.	
Maziarz Stefan	por.	
Miłostan Marian	por.	
Żurawiak Tadeusz	por.	

Żygadło Henryk por.

Sekcja Administracyjno-Gospodarcza:

Gmiter Mieczysław	ppor./por	kierownik sekcji (I–XII 1951)
Buszkiewicz Edward	plut.	dowódca drużyny samochodowej (I–XII 1951)
Kurowski Gabriel	st. sierż.	dowódca plutonu ochrony (I–XII 1951)
Kapucki Michał	st. sierż.	profos aresztu (I–XII 1951)
Skakuj Kazimierz	plut./sierż.	starszy klucznik

Praktykanci:

Dudka Stanisław	ppor.	
Karczewski Władysław	chor.	
Kwiatkowski	Stanisław	st. sierż.
Łoskot Stanisław	st. sierż.	
Świerczek Adam	ppor.	

Sprzątaczkzi: Buszkiewicz Zofia, Pawłowska Weronika, Wachowiak Krystyna, Wojda Helena

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Argalski Tadeusz, Bednarz Stanisław, Bieniak Mieczysław, Biskup Stanisław, Bołczak Jan, Broniszewski Lech, Cichocki Henryk, Czykwini Aleksy, Dera Stefan, Dombek Jerzy, Fabisiak Edward, Gawroński Józef, Geściarz Waław, Gnich Kazimierz, Grodzki Jan, Grzesik Stanisław, Grzymała Witold, Hamny Wiesław, Iwan Zdzisław, Izert Aleksander, Jagodziński Wojciech, Jankowski Zenon, Jaski Jerzy, Kaleja Jerzy, Kaleta Jan, Kamiński Henryk, Kilawiak Stanisław, Kołodyński Stanisław, Kostrubiec Henryk, Kot Julian, Książek Tadeusz, Kubicki Jan, Kubiczek Czesław, Kulawiak Stanisław, Lan Zbigniew, Linowski Jan, Łedko Stefan, Łygas Stanisław, Machowczyk Józef, Niewada Jan, Nowak Stanisław, Oleszek Czesław, Osojca Eugeniusz, Pazucha Józef, Piechowski Kazimierz, Piłat Henryk, Rokita Stanisław, Rzepiszczak Jan, Seremak Włodzimierz, Siwek Józef, Sopociński Andrzej, Walasek Jan, Wągorodzki Feliks, Węcko Aleksander, Wiśniewski Jan, Wiśniewski Paweł, Woźniak Antoni, Zając Bogusław, Zdanowski Czesław, Ziaja Stanisław, Zyga Jan.

Rozkaz MON 0038/org. z 11 kwietnia 1952 r. wprowadził kolejną modyfikacją struktur i liczebności obsad personalnych wszystkich OZI. Zgodnie z nowym etatem 32/108 ich stan osobowy zwiększono do 103 (40 oficerów, 15 podoficerów i 36 szeregowych). W miejsce dotychczasowych sekcji powołano wydziały OZI. Tym samym kierownicy sekcji zostali szefami wydziałów. Nazwę sekcji pozostawiono na określenie mniejszych komórek organizacyjnych. Utworzono wówczas samodzielną Sekcję Kadr, do której przeszedł wykazywany wcześniej w kierownictwie OZI oficer ds. personalnych kpt. Jan Szewczyk oraz Sekcję Operatywno-Ewidencyjną. Areszt wewnętrzny wyłączono ze struktury Wydziału IV, podporządkowując go utworzonej Komendzie Ochrony. Podjęto także decyzję o powiększeniu etatów aresztu do siedmiu osób⁴⁴.

W nowej strukturze m.in. rozwiązano Sekcję Administracyjno-Gospodarczą, Sekcję Ogólną przemianowano na Sekretariat i utworzono Sekcję Kadr liczącą dwóch oficerów:

⁴⁴ Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 35–36.

Struktury

kierownika kpt./mjr. Jana Szewczyka i ppor. Mieczysława Domańskiego. Kierownikiem powstałej w maju Sekcji Operacyjno-Ewidencyjnej wyznaczono dotychczasowego kierownika Sekcji Ogólnej kpt. Tadeusza Nitę. Powołano również osobną Sekcję Łączności Specjalnej.

Na przełomie maja i czerwca zmianie uległa także struktura Sekcji III, przemianowanej na Wydział III. Po odejściu ppłk. Wasyła Polakowa przez ostatnie dwa miesiące roku stanowisko szefa tego wydziału pozostawało nieobsadzone.

Obsada personalna Okręgowego Zarządu Informacji nr IV w 1952 r.⁴⁵

Kierownictwo:

Dianow Nikołaj	plk	szef zarządu (I–XII 1952)
Mrówczyński Jerzy	mjr/ppłk	zastępca szefa zarządu (I–XII 1952)
Szewczyk Jan	kpt.	oficer ds. personalnych (I–IV 1952)

Sekcja Ogólna (I–V 1952):

Nita Tadeusz	kpt.	kierownik sekcji (I–V 1952)
Jańczyk Stanisław	por.	oficer ewidencji operacyjnej
Kutrzeba Adam	por.	oficer łączności specjalnej
Skrzypczak Henryk	sierż.	pomocnik oficer ds. ewidencji operacyjnej
Stagnierski Stanisław	por.	oficer szyfrowy
Jagiello Jadwiga		maszynistka
Łoskot Zofia		maszynistka
Mikulska Halina		maszynistka
Nalewajska Barbara		maszynistka
Przyborowska Jadwiga		maszynistka
Rejdych Łucja		maszynistka
Sidor Elżbieta		maszynistka
Szewczyk Janina		maszynistka
Urach Fryderyka		maszynistka

Sekretariat (V–XII 1952):

Cieślik Józef	kpt.	kierownik sekretariatu (VI–XII 1952)
Jagiello Jadwiga		maszynistka
Łoskot Zofia		maszynistka
Mikulska Halina		maszynistka
Nalewajska Barbara		maszynistka
Przyborowska Jadwiga		maszynistka
Rejdych Łucja		maszynistka
Sidor Elżbieta		maszynistka

⁴⁵ AIPN, 834/220 [CAW, 1780/90/220], Lista płac Okręgowego Zarządu Informacji nr IV za rok 1952; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Szewczyk Janina
Uracz Fryderyka

maszynistka
maszynistka

Sekcja I/Wydział I:

Przyborowski Jerzy mjr
Kosmaty Henryk mjr
Goliński Wiktor ppor.
Kozioł Stanisław por.
Lajst Jakub ppor.
Miganowicz Witold por.
Nowakowski Ryszard chor.
Poniatowski Zdzisław por./kpt.
Sikora Zenon ppor.
Skulski Zygmunt por.
Zagajewski Jerzy por./kpt.
Zieliński Kazimierz por.

kierownik sekcji (I–IV 1952)
szef wydziału (VI–XII 1952)
praktykant
starszy oficer
oficer
oficer
starszy oficer
oficer
praktykant
starszy oficer
starszy oficer
oficer

Sekcja II/Wydział II:

Sateja Jerzy mjr
Cichy Zdzisław kpt.
Kowalski Adolf ppor.
Kubiak Tadeusz por.
Łoskot Marian ppor.
Skulski Zygmunt por.
Wieczorek Zdzisław chor.
Żabiński Jerzy por.

kierownik sekcji/szef wydziału (I–XII 1952)
starszy oficer
oficer
oficer/starszy oficer
oficer
starszy oficer
oficer śledczy
starszy oficer

Sekcja III/Wydział III:

Polakow Wasyl ppłk
Nowicki Czesław kpt.
Doborzyński Franciszek por./kpt.
Kuran Tadeusz por.
Magierek Stefan kpt.
Mikołajczyk Czesław por.
Ochała Stanisław ppor.
Rejdych Mieczysław por.
Sewruk Ryszard ppor.
Żabiński Jerzy por.

kierownik sekcji/szef wydziału (I–X 1952)
kierownik sekcji (V–XII 1952)
oficer/starszy oficer
starszy oficer
starszy oficer
starszy oficer
oficer
starszy oficer
oficer
starszy oficer

Sekcja IV/Wydział IV:

Grzelak Edward kpt.
Grzelak Edward kpt./mjr
Bielecki Stefan por./kpt.
Dudka Stanisław ppor.

p.o. kierownik sekcji (I–V 1952)
szef wydziału (VI–XII 1952)
starszy oficer
oficer

Struktury

Kubiak Jan	chor.	fotograf
Lajst Jakub	ppor.	praktykant
Malczewski Julian	kpt.	starszy oficer
Rejter Ryszard	ppor.	oficer
Wojda Jan	por./kpt.	starszy oficer

Sekcja V/Wydział V:

Rakowski Tadeusz	kpt.	kierownik sekcji/szef wydziału (I–XII 1952)
Maziarz Stefan	por.	starszy oficer

Sekcja Administracyjno-Gospodarcza:

Gmiter Mieczysław	por.	kierownik sekcji (I–IV 1952)
Buszkiewicz Edward	plut.	p.o. dowódca plutonu (I–III 1952)
Buszkiewicz Edward	plut.	dowódca plutonu ochrony (IV 1952)
Kurowski Gabriel	st. sierż.	szef aresztu (I–IV 1952)
Skakuj Kazimierz	plut.	starszy klucznik (I–IV 1952)

Sekcja Kadr:

Szewczyk Jan	kpt.	kierownik sekcji (V–XII 1952)
Domański Mieczysław	ppor.	oficer

Sekcja Operacyjno-Ewidencyjna:

Nita Tadeusz	kpt.	kierownik (VI–XII 1952)
Skrzypczak Henryk	sierż.	oficer

Sekcja Łączności Specjalnej:

Kutrzeba Adam	por.	starszy oficer
Fudała Józef	ppor.	oficer
Stagnierski Stanisław	por.	oficer

Sekcja Finansów:

Gmiter Mieczysław	por.	szef zaopatrzenia finansowego (VI–XII 1952)
-------------------	------	---

Komenda Ochrony:

Buszkiewicz Edward	sierż.	komendant (V–XII 1952)
Kubiak Jan	chor.	dowódca plutonu ochrony
Ruks Marian	chor.	dowódca plutonu ochrony

Areszt:

Kurowski Gabriel	st. sierż./chor.	profos aresztu (V–XII 1952)
Skakuj Kazimierz	plut.	nadzorca

Drużyna samochodowa:

Lubas Władysław	plut.	dowódca drużyny (IX–XII 1952)
-----------------	-------	-------------------------------

Oficerowie bez określonego przydziału:

Wolski Jan	ppor.	
Sawicki Stanisław	ppor.	

Sprzątaczk: Buszkiewicz Zofia, Pawłowska Weronika, Wachowiak Krystyna, Wojda Helena

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Antoniewicz Czesław, Argalski Tadeusz, Bakur Edward, Bębnowski Kazimierz, Bednarz Stanisław, Bieniak Mieczysław, Biskup Stanisław, Blewajska Bogumiła, Błażejowski Jan, Broniszewski Lech, Buba Kazimierz,

Byrdziak Władysław, Caban Zbigniew, Cichocki Henryk, Czykwin Aleksy, Dera Stefan, Domański Antoni, Dombek Jerzy, Dubiel Władysław, Dubis Wilhelm, Dziewit Jan, Fabisiak Edward, Folcholec Bogumiła, Gnich Kazimierz, Golberg Akiwa, Górczyński Władysław, Grodzki Jan, Grzymała Witold, Hamny Wiesław, Hewko Zbigniew, Hojnacki Józef, Izert Aleksander, Jabłoński Wiktor, Jagodziński Wojciech, Jandczak Waldemar, Jankowski Jan, Jankowski Zygmunt, Jarmuzek Zenon, Jaski Jerzy, Jędraszak Henryk, Kaczor Stanisław, Kaleja Jerzy, Kaleta Jan, Kamiński Henryk, Kapituła Wiesław, Kasprzyk Ryszard, Kaszyński Henryk, Kleszcz Czesław, Kostrubiec Henryk, Kot Julian, Kowalski Zygmunt, Książek Tadeusz, Kubicki Jan, Kubiczek Czesław, Kujawski Stefan, Lachowicz Zenon, Łedko Stefan, Łopacki Roman, Łuczyński Eugeniusz, Łygas Józef, Marczak Ryszard, Markiewicz Henryk, Markiewicz Tadeusz, Marosz Edward, Mendela Henryk, Michalski Stefan, Mielczarek Józef, Niewada Jan, Oleszek Czesław, Pasiak Tadeusz, Pazucha Józef, Petarz Emilian, Piechowski Kazimierz, Piłat Henryk, Pogorzelski Kazimierz, Pyrek Tadeusz, Rakowski Kazimierz, Reiter Ryszard, Rokita Stanisław, Romanyszyn Bolesław, Sawicki Stanisław, Skwara Stanisław, Słota Michał, Sosnowski Antoni, Staniucha Henryk, Szymański Bernard, Śmiałowski Zbigniew, Świtalski Michał, Tkaczyk Marian, Walasek Jan, Wągrodzki Feliks, Wecko Aleksander, Węgrzyn Stanisław, Wolf Edward, Wolski Jan, Woźniak Antoni, Zając Bogusław, Zbierański Józef, Zdanowski Czesław, Ziaja Stanisław, Zyga Jan.

30 stycznia 1950 r. płk Nikołaj Dianow wprowadził modyfikacje w harmonogramie popołudniowych godzin pracy OZI nr IV. Ustalił, że od 1 lutego praca wykonywana będzie w godzinach 18.00–22.00⁴⁶. Pół roku później, zarządzeniem 102 z 18 sierpnia 1950 r., czas pracy w godzinach popołudniowych ograniczono do 21.00. Tą samą decyzją szef OZI zarządził, że praca w godzinach popołudniowych obowiązywała w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki⁴⁷.

Ważną dla organizacji OZI nr IV było zarządzenie 087/org. z 7 lutego 1953 r. likwidujące Wydział III i V.

W kwietniu na miejsce szefa Wydziału IV przybył kpt. Jana Wojda⁴⁸. Zmienił się także komendant ochrony⁴⁹.

Rozkazem szefa OZI nr IV 70 z 9 czerwca 1953 r. oraz szefa GZI 0197 z 3 czerwca 1953 r. doszło do połączenia z dniem 10 czerwca 1953 r. Wydziałów II i III⁵⁰. Odtąd istniał jako Wydział nr II, a jego nowym szefem został ppłk Jerzy Kornel⁵¹. Zastępcą Kornela mianowano przybyłego z GZI kpt. Zdzisława Cichego⁵². Co interesujące, kandydatura ppłk. Kornela spotkała się z negatywną opinią płk. Dianowa: „z uwagi na zastrzeżenia

⁴⁶ AIPN, 00834/211, Rozkazy szefa Okręgowego Zarządu Informacji nr 4 za 1953 r., k. 28.

⁴⁷ *Ibidem*, k. 194.

⁴⁸ *Ibidem*, k. 81.

⁴⁹ *Ibidem*, k. 106.

⁵⁰ AIPN, 00835/162, Teczka nr 8 korespondencji różnej Wydziału Inspekcji GZI MON za rok 1953, t. 2, k. 91–92.

⁵¹ AIPN, 00834/211, Rozkazy szefa Okręgowego Zarządu Informacji nr 4 za 1953 r., k. 138; CAW, 1490/71/57, Akta osobowe Jerzego Kornela.

⁵² AIPN, 00834/211, Rozkazy szefa Okręgowego Zarządu Informacji nr 4 za 1953 r., k. 106, 122.

Struktury

natury politycznej w stosunku do jego osoby”. Ostatecznie Dianow zaakceptował Kornela na stanowisku szefa wydziału, gdyż jak stwierdził w raporcie: „bardziej odpowiedniej pod względem przygotowania fachowego kandydata w ramach OZI nie posiadamy”⁵³.

Rozkazem nr 120 z 26 września 1953 r. szef OZI nr IV mianował na szefa zaopatrzenia zarządu przybyłego z GZI ppor. Jana Walczaka⁵⁴.

W czerwcu ustabilizował się skład osobowy Wydziału IV. Odtąd aż do grudnia 1953 r. pracowało w nim pięciu oficerów.

Obsada personalna Okręgowego Zarządu Informacji nr IV w 1953 r.⁵⁵

Kierownictwo:

Dianow Nikolaïj	plk	szef zarządu (I–XII 1953)
Mrówczyński Jerzy	pplk	zastępca szefa zarządu (I–XII 1953)

Sekretariat:

Ciešlik Józef	kpt.	kierownik sekretariatu (I–XII 1953)
Grydka Danuta		maszynistka
Rębiś Barbara		maszynistka
Sidor Elżbieta		maszynistka
Szewczyk Janina		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka
Wolska Lucyna		maszynistka

Wydział I:

Kosmaty Henryk	mjr	szef wydziału (I–XII 1953)
Wojtowicz Aleksander	kpt.	zastępca (I–XII 1953)
Kućma Kazimierz	ppor.	oficer
Leist Jakub	ppor.	oficer
Majewski Stanisław	kpt.	starszy oficer
Nowakowski Ryszard	chor.	praktykant/starszy oficer
Poniatowski Zdzisław	kpt.	oficer
Rebiś Roman	ppor.	oficer
Sikora Zenon	ppor.	oficer
Świdorski Stanisław	por.	oficer
Wojciechowski Zbigniew	kpt.	starszy oficer
Zagajewski Jerzy	kpt.	starszy oficer
Zawadzki Waclaw	kpt.	starszy oficer

⁵³ *Ibidem*, k. 91–92.

⁵⁴ *Ibidem*, k. 122.

⁵⁵ AIPN, 834/221 [CAW, 1780/90/221], Lista płac Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego za rok 1953; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Wydział II:

Sateja Jerzy	mjr	szef wydziału (I–IV 1953)
Kornel Jerzy	ppłk	szef wydziału (VI–XII 1953)
Cichy Zdzisław (VI–XII 1953)	kpt.	zastępca szefa wydziału i kierownik I Sekcji
Król Mieczysław	kpt.	kierownik sekcji (VI–XII 1953)
Nowicki Czesław	mjr	kierownik sekcji (VI–XII 1953)
Borys Ryszard	ppor.	oficer
Król Mieczysław	kpt.	starszy oficer
Kubiak Tadeusz	por.	starszy oficer
Łoskot Marian	ppor.	oficer
Marcinkowski Jan	por.	oficer
Miganowicz Witold	kpt.	starszy oficer
Mikołajczyk Czesław	por.	starszy oficer
Ochała Stanisław	ppor.	oficer
Rebiś Roman	ppor.	oficer
Rejdych Mieczysław	por.	starszy oficer
Skulski Zygmunt	por.	starszy oficer
Świdorski Stanisław	por.	oficer
Wieczorek Zdzisław	chor.	oficer

Wydział III:

Kornel Jerzy	ppłk	szef wydziału (I–IV 1953)
Nowicki Czesław	mjr	kierownik sekcji (I–IV 1953)
Miganowicz Witold	kpt.	kierownik sekcji (II–IV 1953)
Juraś Stanisław	ppor.	oficer
Miganowicz Witold	kpt.	starszy oficer
Mikołajczyk Czesław	por.	starszy oficer
Ochała Stanisław	ppor.	oficer
Rejdych Mieczysław	por.	starszy oficer
Sewruk Ryszard	por.	oficer
Ziomek Ryszard	ppor.	praktykant

Wydział IV:

Grzelak Edward	mjr	szef wydziału (I–IV 1953)
Wojda Jan	kpt.	szef wydziału (IV–XII 1953)
Bielecki Stefan	kpt.	starszy oficer
Błaszczyk Alojzy	ppor.	praktykant/oficer śledczy
Buśkiewicz Wiktor	chor.	praktykant
Malczewski Julian	kpt.	starszy oficer
Rejter Ryszard	ppor.	oficer śledczy
Wojda Jan	kpt.	starszy oficer

Struktury

Wydział V:

Rakowski Tadeusz	kpt.	szef wydziału (I–III 1953)
Maziarz Stefan	por.	starszy oficer

Sekcja Kadr:

Szewczyk Jan	mjr	kierownik sekcji (I–XII 1953)
Domański Mieczysław	ppor.	oficer
Czerwiński Leon	ppor.	oficer
Sędkowski Józef	ppor.	oficer

Sekcja Operacyjno-Ewidencyjna:

Nita Tadeusz	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1953)
Skrzypczak Henryk	sierż.	oficer

Sekcja Łączności Specjalnej:

Kutrzeba Adam	por.	starszy oficer
Fudała Józef	ppor.	oficer

Sekcja Finansów:

Gmiter Mieczysław	por.	szef zaopatrzenia finansowego (I–XII 1953)
-------------------	------	--

Areszt:

Kurowski Gabriel	chor.	profos aresztu (I–XII 1953)
Skakuj Kazimierz	sierż.	nadzorca (I–XII 1953)

Drużyna samochodowa:

Kończak Feliks	st. sierż.	dowódca drużyny (I–XII 1953)
----------------	------------	------------------------------

Komenda Ochrony:

Buszkiewicz Edward	sierż.	komendant (I–III 1953)
--------------------	--------	------------------------

Pluton ochrony:

Ruks Marian	ppor.	dowódca plutonu (I–XII 1953)
-------------	-------	------------------------------

Sprzątaczk: Pawłowska Weronika, Tryk Julia, Wachowiak Krystyna, Wasieczko Maria, Wojda Helena

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Antoniewicz Czesław, Bakura Edward, Baranowski Jan, Baryła Władysław, Bębnowski Kazimierz, Blewajska Bogumiła, Bliźniak Jan, Błażejowski Jan, Borowiecki Włodzimierz, Brzozowski Stanisław, Buba Mieczysław, Caban Zygmunt, Chmielarz Stanisław, Chojnacki Józef, Cytrowski, Kazimierz, Czajkowski Stanisław, Dłużewicz Stefan, Dubis Wilhelm, Dziewit Jan, Dzięwulski Mieczysław, Folchole Bogusław, Gajewski Zenon, Gajos Jan, Garwicki Waldemar, Gorczyński Władysław, Gorynia Edward, Grywacz Jan, Guziak Henryk, Hajducki Franciszek, Hajducki Marian, Heliński Franciszek, Igielski Władysław, Jabłoński Wiktor, Janaszek Marian, Jankowski Jan, Jantczak Waldemar, Jarmużek Zenon, Jędraszak Henryk, Józefczak Czesław, Kaczmarek Sylwester, Kaczor Stanisław, Kajawa Tadeusz, Kapituła Wiesław, Kasprzyk Ryszard, Kaszyński Henryk, Kazmurski Władysław, Kinalski Zdzisław, Kochman Wawrzyn, Konopka Franciszek, Koska Stanisław, Kowalski Zygmunt, Krajewski Ludwik, Krawczyk Remigiusz, Kropidłowski Henryk, Kubas Zenon, Kujawa Tadeusz, Kujawski Stefan, Kurzawa Józef, Kwiatkowski

Franciszek, Kwiatkowski Jan, Ledwachowski Lech, Łuczyński Eugeniusz, Łukomski Henryk, Malinowski Henryk, Malinowski Kazimierz, Marczak Ryszard, Markiewicz Henryk, Marosz Edward, Mendel Stanisław, Michalski Stefan, Mielczarek Józef, Najder Eugeniusz, Nowak Alojzy, Papisz Józef, Pelczyński Edward, Petasz Emilian, Pielach Jerzy, Pogorzelski Kazimierz, Pyrka Ignacy, Rakowski Kazimierz, Ratajczak Stefan, Romanyszyn Bolesław, Siwczak Józef, Skiba Jan, Skowroński Lech, Skwara Bronisław, Słota Michał, Sobalski Stanisław, Sosnowski Antoni, Stasiński Edward, Sterzycki Jan, Strasiński Jan, Sujak Kazimierz, Szczerbina Piotr, Śliwan Zdzisław, Śmiałowski Zbigniew, Świtalski Michał, Tkaczyk Marian, Uchman Edward, Węgrzyn Stanisław, Wojciechowski Zenon, Wolf Edward, Zauga Zygmunt, Zbierański Józef, Zieliński Sławomir, Żak Kazimierz, Żuraw Józef.

Rozkazem MON nr 00066/org. z 3 listopada 1953 r. zmniejszono liczbę okręgów wojskowych w Polsce do trzech. Tym samym od 1 stycznia 1954 r. zmieniono też ich nazwy. Odtąd Okręg Wojskowy nr IV występował pod nazwą: Śląski Okręg Wojskowy⁵⁶. Mimo zmian w nazewnictwie okręgu wojskowego w końcu 1953 r. jeszcze w 1954 r. posługiwano się nazwą „Okręgowy Zarząd Informacji nr 4”. Dopiero w maju 1954 r. zaczęto używać pieczętki „Zarząd Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego”⁵⁷.

30 grudnia 1953 r. rozkazem MON 0083/org. wprowadzono raz jeszcze nowy etat dla OZI nr IV, zwiększający jego stan osobowy do 105 osób (45 oficerów, 16 podoficerów i 36 szeregowych). Tym razem jednak nie zmieniono struktury wewnętrznej⁵⁸.

W styczniu 1954 w wyniku rozwiązania OZI V z Krakowa do Wrocławia przybyło kilku oficerów: st. sierż. Stanisław Kaczmarek, plut. Zbigniew Kieras, chor. Zygmunt Knapieński, ppor. Tadeusz Pankow i kpt. Stanisław Tomkiewicz.

6 marca 1954 r. wieloletni szef Informacji Wojskowej ŚOW płk Nikołaj Dianow przekazał obowiązki szefa Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego ppłk. Janowi Mrówczyńskiemu⁵⁹. Zgodnie z rozkazem MON 09/Inf z 17 kwietnia 1954 r. dotychczasowy zastępca szefa ZI ŚOW objął stanowisko,⁶⁰ a płk Dianow po dziesięciu latach służby w Wojsku Polskim powrócił do ZSRS.

W sierpniu 1954 r. utworzono specjalny etat doradcy przy kierownictwie ZI ŚOW. Otrzymał go podpułkownik sowiecki Michał (Michał) Smirnow.

Podobnie jak w latach poprzednich Wydział IV był wydziałem śledczym.

W 1954 r. znacznie rozszerzono obowiązki komendanta ochrony, któremu podlegały osoby zatrudnione w plutonie ochrony, kuchni, kwatermistrzostwie, uzbrojeniu i garażach. Jak wynika z treści archiwaliów ZI ŚOW z 1954 r. w jego obrębie funkcjonowała także

⁵⁶ P. Piotrowski, *Śląski Okręg Wojskowy. Przekształcenia organizacyjne 1945–1956*, Warszawa 2003, s. 106.

⁵⁷ Zdaniem Z. Palskiego zmianę nazwy na Zarząd Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego przeprowadzono 22 IV 1955 r. (Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 37).

⁵⁸ *Ibidem*.

⁵⁹ AIPN, 00842/172, Akta zdawczo-odbiorcze Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego za rok 1954, k. 1–2.

⁶⁰ CAW, 1679/84/489, Akta osobowe Jerzego Mrówczyńskiego.

Struktury

świetlica, warsztat krawiecki, szewski, murarski i stolarski⁶¹. Na wyposażeniu znajdowało się także siedem samochodów: dwie pabiedy, dwie skody, GAZ 51, GAZ 67 i lublin 51⁶².

Brak daty decyzji o przywróceniu Wydziału V. W każdym razie w 1954 r. jego istnienie ponownie odnotowano w dokumentacji służbowej.

Podobnie jak w latach poprzednich w wykazie pracowników Wydziału V odnotowano tylko dwóch lub trzech oficerów. Poza ewidencją znalazło się ponad dwudziestu innych, pozostających na etatach tajnych oficerów⁶³.

Obsada personalna Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego w 1954 r.⁶⁴

Kierownictwo:

Dianow Nikołaj	plk	szeft zarządu (I–III 1954)
Mrówczynski Jerzy	pplk	szeft zarządu (IV–XII 1954)
Mrówczynski Jerzy	pplk	zastępca szefa zarządu (I–III 1954)
Godlewski Władysław	pplk	zastępca szefa (V–XII 1954)
Smirnow Michał (Michał)	pplk	doradca szefa zarządu (VIII–XII 1954)

Sekretariat:

Cieślík Józef	kpt./mjr	kierownik sekretariatu (I–VII 1954)
Fabrykowski Franciszek	por.	kierownik sekretariatu (VIII–XII 1954)
Grytka Danuta		maszynistka
Jałoszyńska Maria		maszynistka
Kaczmarek		maszynistka
Kozera Danuta		maszynistka
Rębiś Barbara		maszynistka
Sidor Elżbieta		maszynistka
Stańczyk Stanisława		maszynistka
Szczygielska Wiktoria		maszynistka
Szewczyk Janina		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka
Wolska Lucyna		maszynistka

Wydział I:

Kosmaty Henryk	mjr	szeft wydziału (I–II 1954)
Szewczyk Jan	mjr	szeft wydziału (III–XII 1954)

⁶¹ AIPN, 00842/172, Akta zdawczo-odbiorcze Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego za rok 1954, k. 1–2.

⁶² *Ibidem*, k. 29.

⁶³ *Ibidem*, k. 1–2.

⁶⁴ AIPN, 834/222 [CAW, 1780/90/222], Lista płac Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego za rok 1954; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Wojtowicz Aleksander	mjr	zastępca (I–XII 1954)
Baryła Mieczysław	por.	oficer
Gębka Mieczysław	kpt.	starszy oficer
Grawender Stanisław	ppor.	oficer
Jasiński Marian	ppor.	oficer
Kowalewski Witold	kpt.	starszy oficer
Nowakowski Ryszard	chor./ppor.	oficer
Stajnberg Michał	ppor.	oficer
Świdorski Stanisław	por.	oficer

Wydział II:

Cichy Zdzisław	kpt./mjr	szef wydziału (I–XII 1954)
Nowicki Czesław	mjr	zastępca szefa (I–XII 1954)
Król Mieczysław	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1954)
Bartold Tytus	ppor.	oficer
Bartosz Waclaw	por.	oficer
Boryś Ryszard	ppor.	oficer
Jeziorski Edmund	por.	starszy oficer
Konieczny Jan	ppor./por.	oficer
Kowalski Adolf	por.	starszy oficer
Marcinkowski Jan	por.	oficer
Ochała Stanisław	ppor./por.	oficer
Pankow Tadeusz	ppor./por.	starszy oficer
Podlejski Marian	por.	starszy oficer
Rejdych Mieczysław	kpt.	starszy oficer
Rębiś Roman	ppor.	oficer
Sikora Zenon	ppor.	starszy oficer
Stępień Marian	ppor.	starszy oficer
Szczepaniak Marian	ppor.	oficer

Wydział IV:

Wojda Jan	kpt.	szef wydziału (I–XII 1954)
Błaszczyk Alojzy	ppor.	oficer
Kurek Władysław	kpt.	starszy oficer śledczy
Łata Tadeusz	ppor.	oficer
Malczewski Julian	kpt.	starszy oficer śledczy
Rejter Ryszard	ppor.	oficer
Sawicki Stanisław	por.	starszy oficer
Wolski Jan	ppor./por.	oficer

Wydział V:

Rakowski Tadeusz	mjr	szef wydziału (I–IV 1954)
Klaudziński Henryk	kpt.	szef wydziału (V–XII 1954)

Struktury

Cybulski Wiesław	por./kpt.	oficer
Maziarz Stefan	kpt.	starszy oficer
Gil Tadeusz	ppor.	
Gołębiewski Donat	por.	
Grytka Danuta	referentka	
Jankowiak Stanisław	ppor.	
Kaczmarek Stanisław	sierż.	
Kieras Zbigniew	st. sierż.	
Knapiński Zygmunt	chor.	
Książek Stanisław	ppor.	
Lewoński Edmund	st. sierż.	
Paluszkiewicz Stanisław	ppor.	
Rębacki Jerzy	chor.	
Rosochacki Teodor	ppor.	
Rzepecki Zenon	st. sierż.	
Skrzyński Ludwik	por.	
Słowikowski Czesław	chor.	
Szczęśny Tadeusz	ppor.	
Szymański Zdzisław	ppor.	
Wiśniewski Jan	chor.	
Wojszel Bolesław	ppor.	
Sekcja Kadr:		
Szewczyk Jan	mjr	kierownik sekcji (I–II 1954)
Jańczyk Stanisław	por./kpt.	kierownik sekcji (III–XII 1954)
Buśkiewicz Wiktor	ppor.	oficer
Czerwiński Leon	ppor.	oficer
Jańczyk Stanisław	por.	oficer
Woźniak Jerzy	ppor.	oficer
Sekcja Operacyjno-Ewidencyjna:		
Nita Tadeusz	kpt.	kierownik (I–VII 1954)
Skrzypczak Henryk	sierż./st. sierż.	oficer
Tomkiewicz Stanisław	kpt.	oficer
Sekcja Łączności Specjalnej:		
Kutrzeba Adam	kpt.	starszy oficer (I–XII 1954)
Fudała Józef	por.	oficer
Oldak Stanisław	ppor.	oficer
Sekcja Finansów:		
Walczak Jan	ppor.	szef zaopatrzenia finansowego (I–XII 1954)
Pluton ochrony:		
Buszkiewicz Edward	st. sierż.	dowódca plutonu (I–VIII 1954) dowódca plutonu (IX–XII 1954 wakaty)

Areszt:

Kurowski Gabriel	ppor.	profos aresztu (I–XII 1954)
Berko Edward	plut.	kancelista
Malinowski Kazimierz	kpr.	nadzorca
Skakuj Kazimierz	sierż.	nadzorca
Żuraw Józef	plut.	nadzorca

Drużyna samochodowa:

Kończak Feliks sierż. dowódca drużyny (I–XII 1954)

Sprzątaczk: Młócek Roman, Pawłowska Weronika, Raczkiewicz Regina, Samulak Stefania, Tryk Julia, Wasieczko Maria

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Baranowski Jan, Bliźniak Jan, Chajorek Bogumił, Cypel Bolesław, Cytrowski Kazimierz, Czajkowski Ryszard, Czarniecki Jerzy, Dziedziela Stanisław, Gajos Jan, Gorynia Edward, Garwicki Waldemar, Heba Wacław, Jagielski, Imielski Władysław, Janaszek Marian, Janic Andrzej, Jasiński Marian, Józefczak Czesław, Kaczmarek Sylwester, Kamzurski Władysław, Konopka Jan, Krajewski Ludwik, Krawczyk Remigiusz, Krawczyk Ryszard, Kubas Zenon, Kurzawa Józef, Kwiatkowski Franciszek, Kwiatkowski Jan, Łukomski Henryk, Macioł Stanisław, Majorek Bogumił, Malinowski Kazimierz, Matuszek Jan, Młócek Roman, Nowak Alojzy, Nowak Wiesław, Ochman Edward, Papiz Józef, Pecyna Ryszard, Pełczyński Edmund, Perczak Władysław, Pilarski Bronisław, Ratajczak Stefan, Ruciński Stefan, Siwczak Józef, Skiba Józef, Skowroński Lech, Sliwian Zdzisław, Sowiński Antoni, Stasiński Edward, Steżycki Jerzy, Trzaskawa Marian, Uchman Edward, Wojciechowski Zenon, Zielinski Sławomir, Żak Kazimierz, Żuraw Józef.

We wprowadzonym w 1955 r. dla Zarządu Informacji ŚOW etacie 32/142 jego liczebność określono na 114 osób (43 oficerów, 21 podoficerów i 39 szeregowych). Tego roku, w związku z podporządkowaniem Informacji Wojskowej Komitetowi ds. Bezpieczeństwa Publicznego, we wrześniu 1955 r. wprowadzono kolejny nowy etat dla ZI ŚOW – nr 035/3. W zasadzie zachowano dotychczasową organizację wewnętrzną. Jedną z niewielu zmian była ponowna likwidacja Wydziału V. Nieznacznie zmniejszono przy tym liczebność ZI – do 111 osób⁶⁵.

W sierpniu 1955 r. po raz pierwszy w historii Informacji Wojskowej w ŚOW w skład jej kierownictwa włączono etat sekretarza POP. Odtąd stał się on, obok szefa zarządu, jego zastępcy oraz sowieckiego doradcy, członkiem ścisłego kierownictwa ZI ŚOW. Stanowiska tego nie zdołano obsadzić do końca 1955 r.

Wśród zmian dokonanych w tym roku należy odnotować likwidację w lutym Sekcji Łączności Specjalnej i przeniesienie służącej w nim kadry do Sekcji Ewidencji Operacyjnej. W lipcu 1955 r., po połączeniu Sekcji Ewidencji Operacyjnej, Sekcji Finansowej i Drużyny ochrony, powstał nowy Wydział Ogólny. Kierownictwo nad nim przejął kpt. Marian Michalec.

⁶⁵ Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 38.

Obsada personalna Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego w 1955 r.⁶⁶

Kierownictwo:

Mrówczyński Jerzy	ppłk	szef zarządu (I–XII 1955)
Smirnow Michał (Michał)	ppłk	doradca szefa zarządu (I–XII 1955)
Godlewski Władysław	ppłk	zastępca szefa zarządu (I–XII 1955)

Sekretariat:

Fabrykowski Franciszek	por.	kierownik sekretariatu (I–VI 1955)
Woźniak Jerzy	por.	oficer ds. mobilizacyjnych
Adamczyk Krystyna		maszynistka
Jaroszyńska Maria		maszynistka
Kozera Danuta		maszynistka
Kraj Helena		maszynistka
Morełowska Helena		maszynistka
Stańczyk Stanisława		maszynistka
Szewczyk Janina		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka
Wolska Lucyna		maszynistka
Zych Janina		maszynistka

Wydział I:

Szewczyk Jan	mjr	szef wydziału (I–XII 1955)
Robosz Edward	mjr	zastępca szefa wydziału (I–XII 1955)
Baryła Mieczysław	por.	oficer
Gębka Mieczysław	kpt.	starszy oficer
Kowalewski Witold	kpt.	starszy oficer
Sawicki Stanisław	por.	starszy oficer
Stajnberg Michał	ppor.	oficer
Świdorski Stanisław	por.	starszy oficer
Tomkiewicz Stanisław	mjr	starszy oficer
Wojciechowski Zbigniew	kpt.	starszy oficer

Wydział II:

Cichy Zdzisław	mjr	szef wydziału (I–XII 1955)
Nowicki Czesław	mjr	zastępca szefa wydziału (I–XII 1955)
Król Mieczysław	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1955)
Bartosz Waclaw	por.	oficer
Boryś Ryszard	por.	oficer

⁶⁶ AIPN, 834/223 [CAW, 1780/90/223], Lista płac Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego za rok 1955; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Cichy Zdzisław	mjr	szef wydziału
Karbowniczek Ryszard	por.	starszy oficer
Konieczny Jan	por.	oficer
Kowalski Adolf	por.	starszy oficer
Marcinkowski Jan	kpt.	starszy oficer
Mężyk	por.	oficer
Ochała Stanisław	por.	oficer
Opawski Jerzy	ppor.	starszy oficer
Pankow Tadeusz	por.	starszy oficer
Piątek Włodzimierz	ppor.	starszy oficer
Podlejski Marian	por.	starszy oficer
Sikora Zenon	por.	starszy oficer
Smolarczyk Kazimierz	ppor.	starszy oficer
Szczepaniak Marian	ppor.	starszy oficer

Wydział IV:

Wojda Jan	kpt.	szef wydziału (I–XII 1955)
Błaszczuk Alojzy	ppor.	oficer
Kurek Władysław	kpt.	starszy oficer
Piekarski Henryk	ppor.	starszy oficer
Sawicki Stanisław	por.	starszy oficer
Sługocki Józef	ppor.	oficer
Wolski Jan	por.	starszy oficer

Wydział V:

Klaudziński Henryk	kpt.	szef wydziału (I–IX 1955)
Cybulski Wiesław	kpt.	oficer
Maziarz Stefan	kpt.	starszy oficer

Sekcja Kadry:

Janczyk Stanisław	kpt.	kierownik sekcji (I–XII 1955)
Buśkiewicz Wiktor	ppor.	oficer
Woźniak Jerzy	ppor.	starszy oficer

Sekcja Ewidencji Operacyjnej:

		kierownik sekcji (I 1955 – wakaty)
Michalec Marian	kpt.	kierownik sekcji (II–VI 1955)
Fudała Józef	por.	starszy oficer
Oldak Stanisław	ppor.	oficer
Skrzypczak Henryk	st. sierż.	oficer
Tomkiewicz Stanisław	kpt.	oficer

Sekcja Łączności:

Kutrzeba Adam	kpt.	kierownik sekcji (I–II 1955)
Fudała Józef	por.	starszy oficer

Struktury

Oldak Stanisław	ppor.	oficer
Sekcja Finansowa:		
Walczak Jan	ppor.	szeft zaopatrzenia finansowego (I–VI 1955)
Pluton ochrony:		
Buszkiewicz Edward	chor.	dowódca plutonu (I–VI 1955)
Areszt:		
Kurowski Gabriel	ppor.	szeft aresztu (I–XII 1955)
Berko Edward	plut.	kancelista/nadzorca
Malinowski Kazimierz	kpr.	nadzorca
Żuraw Józef	plut.	nadzorca
Drużyna samochodowa:		
Kończak Feliks	sierż.	dowódca drużyny (I–XII 1955)
Wydział Ogólny:		
Michalec Marian	kpt.	szeft wydziału (VII–XII 1955)
Buszkiewicz Edward	chor.	komendant ochrony
Domański Mieczysław	por.	starszy oficer ds. ewidencyjnych
Fabrykowski Henryk	por.	starszy oficer ds. ewidencyjnych
Fudała Józef	por.	starszy oficer
Kutrzeba Adam	kpt.	kierownik sekcji
Oldak Stanisław	ppor.	oficer
Skrzypczak Henryk	st. sierż.	oficer ds. ewidencyjnych
Tomkiewicz Stanisław	kpt.	oficer
Walczak Jan	ppor.	szeft zaopatrzenia finansowego

Sprzątaczk: Młoczek Roman, Pawłowska Weronika, Tryk Julia, Wasieczko Maria

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Bernacik Ryszard, Bobrowski Stanisław, Bodzek Bronisław, Bogdał Zygmunt, Buczek Franciszek, Cheba Waclaw, Ciepły Józef, Cieślizko Jerzy, Ciura Edward, Czajkowski Andrzej, Dąbrowski Walenty, Demczuk Szczepan, Dwojak Stanisław, Dwojak Stanisław, Dyduch Bogdan, Galiczyński Antoni, Głąb Kazimierz, Grabowski Jerzy, Grzelak Tadeusz, Guździół Franciszek, Heczka Stanisław, Jachowicz Stanisław, Jagiełło Kazimierz, Jagiełło Waldemar, Jakucki Henryk, Jakusztowicz Ryszard, Kałużny Roman, Karpiński Marek, Kasprzyk Ryszard, Kasztelaniec Jan, Knapik Marian, Knop Władysław, Kołtuniak Lucjan, Kosmolski Zygmunt, Kostro Roman, Kowalski Konrad, Krokosz Marian, Król Andrzej, Krupa Bernard, Kuczyński Henryk, Kunce Dionizy, Kupka Jan, Kwaśniewski Stanisław, Kyziół Lucjan, Lembicz Stanisław, Macioł Stanisław, Marzec Tadeusz, Maślak Zenon, Matlak Kazimierz, Maziarz Józef, Michno Edward, Migulec Ryszard, Mikołajczyk Kazimierz, Mikos Jozef, Milka Edmund, Mura Zygmunt, Natoński Stanisław, Ościk Jan, Owczarek Antoni, Pacyna Ryszard, Paczkowski Ryszard, Paluch Jan, Paluch Marian, Pasówka Wiesław, Piecha Remigiusz, Piela Czesław, Pietrzak Jan, Polak Stanisław, Potempa Eryk, Przydatek Czesław, Ptaszyński Edward, Pytko Władysław, Radomski Włodzimierz, Rączka Stanisław, Rumianowski Władysław, Sangórski Piotr, Selwakowski Piotr, Seruś

Antoni, Sibilski Bronisław, Skrzyszowski Jan, Socha Jan, Spalek Jan, Stemplewski Henryk, Strzelecki Bogdan, Szczepański Tadeusz, Szymczak Stanisław, Szypulski Roman, Tomica Jan, Tyszkiewicz Stefan, Waśniewski Włodzimierz, Wietrzyński Antoni, Wiśniewski Jan, Wiśniewski Witold, Włodarski Stanisław, Wyrwoł Leonard, Wyszyński Stanisław, Zalewski Bolesław, Żelechowski Zdzisław.

Ostatnia zmiana w organizacji terenowych struktur Informacji Wojskowej nastąpiła 15 czerwca 1956 r. Zgodnie z nowym etatem 035/91 dla ŚOW jego liczebność ustalono na poziomie 109 osób (39 oficerów, 22 podoficerów i 39 szeregowych). Ponownie rozbudowano strukturę wewnętrzną. Utworzono sekcje: Kadr, Ewidencji i Łączności specjalnej. Powstały także komórki pomocnicze i gospodarcze⁶⁷.

W lutym 1956 r. odszedł ostatni z oficerów sowieckich pracujących w ZI ŚOW ppłk Michaił Smirnow.

W lipcu 1956 r. przestał istnieć Wydział Ogólny. W jego miejsce utworzono Sekcję Ewidencji, Sekcję Łączności Specjalnej, Sekretariat i Komendę Ochrony.

Tego samego miesiąca pracę w ZI ŚOW rozpoczął kpt. Stanisław Ozimiński, do maja 1956 r. wysoki oficer WUBP/WUdsBP⁶⁸ we Wrocławiu⁶⁹.

W sierpniu po raz ostatni wśród etatów kierownictwa wymieniono sekretarza POP oraz oficera ds. mobilizacyjnych.

Do sierpnia Wydziałem I kierowali szef i jego zastępca. Wydaje się, że w sierpniu lub wrześniu 1956 r. zniesiono etat zastępcy. W każdym razie nie wykazywano go w wykazie etatów wydziału.

28 sierpnia 1956 r. do służby w Zarządzie I GZI skierowano dotychczasowego szefa ZI ŚOW płk. Jerzego Mrówczyńskiego, który mimo to do końca grudnia 1956 r. w dokumentacji ZI ŚOW nadal występował jako jej szef⁷⁰. Prawdopodobnie od sierpnia Mrówczyński nie przebywał już we Wrocławiu, a jego obowiązki spełniali zastępcy: ppłk Władysław Godlewski i ppłk Edward Poradko.

⁶⁷ Z. Palski, *Informacja Wojskowa...*, s. 39.

⁶⁸ WUBP/WUdsBP – Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego/Wojewódzki Urząd ds. Bezpieczeństwa Publicznego.

⁶⁹ *Twarze wrocławskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa we Wrocławiu. Informator personalny*, red. T. Balbus, P. Piotrowski, K. Szwagrzyk, Wrocław 2006, s. 144.

⁷⁰ CAW, 1679/84/489, Akta osobowe Jerzego Mrówczyńskiego.

Obsada personalna Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego w 1956 r.⁷¹

Kierownictwo:

Mrówczyński Jerzy	ppłk	szef zarządu (I–VIII 1956)
Smirnow Michaił (Michał)	ppłk	doradca szefa zarządu (I–II 1956)
Godlewski Władysław	ppłk	zastępca szefa zarządu (I–IX 1956)
Poradko Edward	mjr/ppłk	zastępca szefa zarządu (X–XII 1956)
Prusak Henryk	kpt.	sekretarz POP (I–VIII 1956)
Woźniak Jerzy	por.	oficer ds. mobilizacyjnych (I–VIII 1956)

Wydział I:

Szewczyk Jan	mjr	szef wydziału (I–XII 1956)
Robosz Edward	mjr	zastępca (I–VIII 1956)
Baryła Mieczysław	por./kpt.	starszy oficer
Bąk Włodzimierz	por.	starszy oficer
Gremпка Mieczysław	kpt.	starszy oficer
Kowalewski Witold	kpt.	starszy oficer
Kurowski Gabriel	por.	starszy oficer
Pudło Kazimierz	ppor.	starszy oficer
Stankiewicz Stanisław	mjr	starszy oficer
Tomkiewicz Stanisław	mjr	starszy oficer
Wojciechowski Zbigniew	kpt.	starszy oficer

Wydział II:

Cichy Zdzisław	mjr	szef wydziału (I–XII 1956) zastępca szefa wydziału (I–VI 1956 wakat)
Ozimiński Stanisław	kpt.	zastępca szefa wydziału (VII–XII 1956)
Bartosz Waław	por.	starszy oficer
Karbowniczek Ryszard	por.	starszy oficer
Konieczny Jan	por.	oficer
Kowalski Adolf	kpt.	starszy oficer
Król Mieczysław	kpt./mjr	starszy oficer
Mężyk Stanisław	por.	starszy oficer
Ochała Stanisław	por.	starszy oficer
Pankow Tadeusz	por.	starszy oficer
Piątek Włodzimierz	ppor.	starszy oficer
Sikora Zenon	por.	starszy oficer
Smolarczyk Kazimierz	ppor.	starszy oficer
Torebko Stanisław	por.	starszy oficer

⁷¹ AIPN, 834/224 [CAW, 1780/90/224], Lista plac Zarządu Informacji Śląskiego Okręgu Wojskowego za rok 1956; AIPN, 842/161, Spis oficerów sowieckich odbywających służbę w organach Informacji 1943–1956.

Wydział IV:

Urbaniak Marian	mjr	szeft wydziału (I–VII 1956)
Borkowski Tadeusz	kpt.	szeft wydziału (VIII–X 1956)
Błaszczyk Alojzy	ppor.	oficer
Feja Lucjan	ppor.	starszy oficer
Piekarski Henryk	por.	starszy oficer
Sawicki Stanisław	por.	starszy oficer
Sługocki Józef	ppor.	starszy oficer

Sekcja Kadr:

Urbański Franciszek	kpt.	kierownik sekcji (VI–XII 1956)
Buśkiewicz Wiktor	por.	starszy oficer
Woźniak Jerzy	por.	starszy oficer

Wydział Ogólny:

Michalec Marian	kpt.	kierownik wydziału (I–VII 1956)
Buszkiewicz Edward	chor.	komendant ochrony
Cyrulak Jan	por.	oficer
Domański Mieczysław	por.	st. oficer ds. ewidencyjnych
Domański Mieczysław	por.	st. oficer ds. ewidencyjnych
Fabrykowski Henryk	por.	starszy oficer
Kutrzeba Adam	kpt.	starszy oficer
Oldak Stanisław	ppor.	oficer ds. łączności
Walczak Jan	ppor.	szeft zaopatrzenia finansowego
Adamczyk Krystyna		maszynistka
Bigielmajer Lucja		maszynistka
Bronowicka Helena		maszynistka
Jałoszyńska Maria		maszynistka
Kraj Helena		maszynistka
Morelowska Helena		maszynistka
Rzeczycka Apolonia		maszynistka
Szewczyk Janina		maszynistka
Uracz Fryderyka		maszynistka
Urbaniak Zofia		maszynistka
Zych Janina		maszynistka

Sekretariat:

Domański Mieczysław	por.	szeft sekretariatu (X–XII 1956)
Walczak Jan	por.	szeft zaopatrzenia finansowego (X–XII 1956)
Mierzejewska Irena		księgowo-płatnik

Sekcja Ewidencji:

Kozub Jan	kpt.	kierownik sekcji (X–XII 1956)
Skrzypczak Henryk	sierż.	oficer

Struktury

Sekcja Łączności Specjalnej:

Kutrzeba Adam	kpt.	kierownik sekcji (VIII–XII 1956)
Oldak Stanisław	por.	oficer

Areszt:

Berko Edward	sierz.	profos (I–XII 1956)
Żuraw Józef	plut./sierz.	nadzorca
Wyszyński Stanisław	st. szer./kpr.	nadzorca

Drużyna samochodowa:

Kończak Feliks	st. sierż.	dowódca drużyny (I–XII 1956)
Skrzypczak Henryk	st. sierż.	zastępca (I–VIII 1956)

Komenda Ochrony:

Buszkiewicz Edward	ppor.	komendant ochrony (X–XII 1956)
--------------------	-------	--------------------------------

Sprzątaczkzi: Młoczek Roman, Tryk Julia, Pawłowska Weronika, Wasieczko Maria

Podoficerowie i szeregowcy samodzielnego plutonu ochrony: Banaś Zdzisław, Bobrowski Stanisław, Bodzek Zbigniew, Buczek Franciszek, Chudy Antoni, Ciemięga Zygmunt, Ciepły Józef, Cieśliczko Jerzy, Czemko Romuald, Dąbrowski Walenty, Dyduch Bogdan, Głąb Kazimierz, Grabowski Jerzy, Grzelak Tadeusz, Guździol Franciszek, Jagiełło Kazimierz, Jagiełło Waldemar, Jakubowski Kazimierz, Jakusztowicz Ryszard, Kałużny Roman, Karpiński Marek, Kijanka Wiesław, Kliński Jan, Kosmański Zygmunt, Kowalski Konrad, Kowalski Zbigniew, Krupa Bernard, Kupka Jan, Kurianowicz Zdzisław, Marzec Tadeusz, Maślak Zenon, Matlak Kazimierz, Masztalerz Tadeusz, Merta Józef, Mielczarek Czesław, Mielczarek Marian, Mikołajczyk Kazimierz, Milówka Roman, Pacholczyk Józef, Paczkowski Ryszard, Pasówka Wiesław, Piecha Remigiusz, Piela Czesław, Polok Alfons, Potempa Eryk, Potempa Ginter, Rumianowski Waław, Seruś Antoni, Sibilski Bronisław, Sikora Józef, Skrzyszewski Józef, Socha Jan, Sokołowski Marian, Strzelecki Bogdan, Tomkiewicz Adam, Tyszkiewicz Stefan, Włodarski Stanisław, Wyrwoł Leonard, Żelechowski Zbigniew.

10 stycznia 1957 r. minister obrony narodowej gen. Marian Spychalski wydał rozkaz 01/MON rozwiązujący organy Informacji Wojskowej i powołujący w ich miejsce Wojskową Służbę Wewnętrzną. Rozkaz ten zamykał jedenastoletni okres istnienia Informacji Wojskowej w Śląskim Okręgu Wojskowym. Realizując określone zadania polityczne, formacja ta wniosła istotny wkład w proces kształtowania systemu komunistycznego w Polsce, a bezpośredni wpływ na skalę stosowanego przez nią terroru miało także kilkuset oficerów, podoficerów i szeregowych Informacji Wojskowej z Wrocławia.